

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

INTERNATIONAL LAW ASSOCIATION

44e Conferentie te Kopenhagen

Op 28 Augustus l.l. werd de 44e Conferentie der International Law Association geopend te Kopenhagen in het Parlementsgebouw Christianborg, onder het voorzitterschap van de heer oud-Minister Albert Devèze.

Koning Frederik IX en de koningin van Denemarken, evenals een groot aantal personaliteiten, woonden de luisterrijke en plechtige openingszitting bij.

De vergadering is onmiddellijk overgegaan tot de verkiezing van haar nieuwe voorzitter voor de twee volgende jaren, en benoemde de heer rechter Boeg, van Kopenhagen, voorzitter van de Deense Sectie.

Hieronder geven wij een beknopt overzicht der belangrijkste vraagstukken van het modern internationaal recht, die werden onderzocht, zowel in het domein van het privaatrecht als in dat van het internationaal publiek recht.

I. PUBLIEK RECHT

Rechten op de bodem en de ondergrond der zee

De te Brussel in 1948 gehouden 43e Conferentie gelastte een comité met het onderzoek van dit vraagstuk, waarvan de omvang en het belang zich uitstrekken, niet alleen tot het juridisch maar ook tot het economisch en het sociaal gebied.

Te Kopenhagen werd een merkwaardig verslag over de werkzaamheden van de commissie neergelegd. Het onderzoek had plaats onder voorzitterschap van Mr Léopold Dor (Frankrijk), met Jonckheer P. R. Feith (Nederland) als rapporteur.

Ook werd de speciale aandacht van de juristenwereld op het probleem getrokken, minder ter wille van de doctrinale en theoretische meningsverschillen dat het doet oprijzen, dan wel door het positief feit dat in de ondergrond der zee kostbare stoffen te vinden zijn — om alleen maar petroleum en kolen te noemen — derwijze dat deze rijkdommen der natuur onmiddellijk door de volkeren der aarde kunnen uitgebraat worden.

Groot-Brittannië bezit kolenmijnen die hun ondergaanderijen tot verschillende mijlen van de kust uitstrekken.

Men weet dat de moderne techniek zou toelaten dusdanige onderneming tot 2.000 meter onder de zee

en tot op 10 km. afstand van de kust uit te breiden. Ook zou het zelfs mogelijk zijn, op grote afstanden vanuit in volle zee gevestigde werken bronnen te ontdekken en te gebruiken.

Wat de petroleum betreft, is de onderzeese uitbating van nu af practisch in voege; in de Golf van Mexico werken reeds meer dan vijftien apparaten voor het delven van petroleumputten; pipe-lines worden aangelegd tot aan de kust. In Californië gaat men tot een diepte van 20.521 voet (6.156 meter); deze diepte werd bereikt door de « Superior Oil » te Pacific Creek (Wyoming).

Ook zullen er weldra nog andere kostbare stoffen worden ontdekt, zodat natuurlijk van nu af het vraagstuk der rechten op deze onderbodem van de zee zich stelt ten opzichte van de private ondernemingen, van de aangrenzende staten, evenals van moderne wereldorganisaties.

* * *

De studie draagt zeker vooral op het eigendomsrecht over de zeebodem, met ondergrond, maar het onderzoek gaat ook gepaard met datgene over het « dominium » en het « imperium » der belanghebbende Staten en hun recht van jurisdictie en van toezicht. De ontleding dezer rechten heeft een tamelijk nieuw begrip in de rechtsleer in gebruik gebracht, begrip ontleend aan de geologische literatuur: het is de « Continental Shelf », t.t.z. het continentaal plateau (le plateau continental) waardoor de wetenschap bedoelt de zeebodem (en zijn ondergrond) vanaf het tot de kust gaande overstromde land tot een diepte, die de 200 meter niet overtreft. Dit begrip wordt dus, in deze bepaalde zin, aangenomen in het internationaal recht.

Het verslag van Jonckheer P. R. Feith voegt er aan toe dat het, in bijzondere gevallen te wensen is, dat belanghebbende partijen de zeebodem met ondergrond, dieper dan 200 meter onder water gelegen, ook zouden kunnen doen beschouwen als « continentaal plateau », mits bewijsvoering van de toestand op grond van de geologische concepten.

* * *

Wie is de eigenaar van de zeebodem der territoriale

wateren en wie heeft het recht er een «dominium» en «jus privatum» over uit te oefenen?

Wie heeft op de zeebodem met ondergrond het «imperium» en het «ius publicum» met recht van jurisdictie en toezicht?

Binnen de continentale wateren (marginal sea) kan een privaats persoon een eigendomsrecht bezitten op een gedeelte van het continentaal plateau, doch het recht van toezicht en jurisdictie zal immer in hoofde van de aangrenzende Staat gevestigd blijven.

Imperium en dominium van een aangrenzende Staat kunnen dus samen bestaan, maar daarom niet noodzakelijkerwijze samengevoegd blijven.

Doch belangrijker is de gestelde vraag of het «dominium» over de zeebodem een recht «extra commercium» is of niet. Zeker is het een eigendomsrecht (zie Lord. Advocate v. Trustee of Clyde Navigation, 19 session cases, 2nd ser.) 174.177 (1891) in de zin van de burgerlijke wet.

Deze zeer eenvoudige juridische oplossingen hebben het ontstaan niet belet van een conflict van grote omvang tussen het «Federal Government» der Verenigde Staten van Amerika en de Staten zelf. Het verschil gaat over het recht van voordeel en genot der minerale producten en andere waarden van de zeebodem en onderbodem. Het door het «Federal Government» ingespannen proces is gesteund op de interpretatie der grondwet, waarin de rechten en plichten der Verenigde Staten worden voorzien.

In zake «California» gaf het «Federal Government» toe dat het eigendomsrecht over de overstroemde landen niet onscheidbaar is van de soevereiniteit (jurisdictie en toezicht) over de wateren en zelfs over de landen.

Mr Price Daniel, Attorney General (Procureur-Generaal) van Texas, heeft aan de Conferentie te Kopenhagen de volledige uiteenzetting over deze belangrijke gedingen voorgedragen.

De «Supreme Court of U. S. A.» heeft het «Federal Government» in het gelijk gesteld door een arrest dd. 5 Juni 1950. (U. S. van Louisiana, 339, U. S. 699, 1950).

Met eenparigheid van stemmen zegt het Hof voor recht dat het «Federal Government» en niet de Staten, beschikt over de soevereine rechten binnen de landwateren, met vol eigendomsrecht (full dominium) niet alleen op de waterzone, maar ook op de bodem, de petroleum erin begrepen.

Een gelijkaardig proces werd tegen Texas ingespannen, land waarvan de Continentale plaat tot 9 mijlen van de kust gaat. Texas beriep zich nochtans op een speciaal bewezen eigendomsrecht dat reeds lang vóór de annexatie tot de Verenigde Staten bestond; Texas werd ook in het ongelijk gesteld.

In de zaak U. S. California (332 U.S. 19.17) herinnerde het Hof aan het principe volgens hetwelk eigendomsrechten van private personen of Staten op de zeebodem alleen door politieke rechten kunnen worden toegestaan.

Zo kwam het, dat het probleem ook voorgelegd werd aan het Congres der Verenigde Staten en dit Congres reeds tijdens de hangende procedure der California-zaak, in 1946, een Decreet uitvaardigde waardoor de bestreden eigendomsrechten aan de Staten werden afgestaan. (H. J. R., 225.79th Cong. 2d Sess. 1946.)

President Truman keurde het Decreet af. Tot heden is er nog geen eindbeslissing en ondertussen blijft het bezitsrecht der Staten gelden.

* * *

Een tweede aspect van de studie is de *toestand der Hoge Zee buiten de perken van de territoriale wateren*.

Inderdaad bepaalt zich de exploitatie van de ondergrond der zee niet alleen tot het continentaal plateau en dit plateau strekt zich ten andere dikwijls verre buiten de landwateren uit.

Het is hier dat de belangrijkste betwisting op het domein van het publiek internationaal recht gelegen is.

Verschillende stelsels, het een even eerbiedwaardig als het andere, werden vooruitgezet. Zij kunnen als volgt worden samengevat:

1. De zeebodem (onderscheiden van de ondergrond) is buiten de landwateren een «res communis» en is niet geschikt, evenmin als de wateren erboven, voor enige toeëigening door een Staat of een privaat persoon.
2. De zeebodem en de onderbodem der Hoge Zee zijn «res nullius». Toezicht en jurisdictie kunnen erop worden uitgeoefend, evenals over «no man's land» door een werkelijke bezetting; wel te verstaan, zolang er geen hinder toegebracht wordt aan de rechten der Staten en aan de vrijheid van de visserij en de zeevaart.
3. Een feitelijke bezetting is niet nodig. Een proclamatie of een verklaring uitgaande van een aangrenzende Staat, volstaat om hem het volle recht (eigendomsrecht) te verlenen, met imperium.

4. Een proclamatie of verklaring is niet gevegd. «Ipso jure» bezit de aangrenzende Staat de rechten op bodem en onderbodem buiten de landwateren.

De laatste dezer meningen wordt aanbevolen door de Commissie van Internationaal Recht der U.N.O. in haar zitting te Genève, met als rapporteur Prof. Dr J. P. R. François (U.N. General Assembly International Law Commission, General A (C.N. 4.17 en 4/34).

De conferentie te Kopenhagen heeft, in de uiteenzettingen der juristen van alle landen, de verschillende meningen onderzocht. De conclusie is dat er twee grote uiteenlopende stelsels te onderscheiden zijn.

Het eerste berust op wat genoemd wordt de Internationale Usanciën en gebruiken. Het feit dat tot op heden 15 Staten, elk sinds bijna 10 jaar, een reeks proclamaties hebben uitgebracht, waardoor zij zich zelve rechten toeëigenen over de wateren, de bodem en de onderbodem die zich tot in de Hoge Zee vóór hun landkust uitstrekt, en er nooit enig protest vanwege de andere Staten of organisaties is uitgegaan, bewijst het internationaal gebruik.

De Verenigde Staten steunen deze zienswijze ten eerste en verwijzen naar de proclamaties van president Truman (N. 2667 en 2668 — 28 September 1945, Federal Register 12303 en 12304), als gebruikelijke aanwijzingen, alhoewel president Truman in zijn proclamatie alleen beoogt de stoffen, die in de grond en de onderbodem van de continentale plaat te vinden zijn.

Het tweede stelsel berust op de klassieke begrippen die het regime der landwateren beheersen in tegenstelling met dit der Hoge Zee die, als «mare liberum», tot de gemeenschap behoort.

Deze principes hebben betrekking zowel op de bodem en onderbodem der zee als op de wateren. Geen enkele Staat zou, onder vorwendsel dat hij geen kust bezit, kunnen worden beroofd van zijn aandeel in de opbrengst der ondergrondse zeerijkdommen.

De benutting der rijkdommen der Hoge Zee zou aan een internationale instelling dienen toevertrouwd te worden, terwille van de «rechten van de mens» op de rijkdommen der zee.

De conclusies van het comité van I. L. A. berustten

op het principe dat toezicht en jurisdictie over de zeebodem buiten de continentale wateren kan overgelaten worden «ipso jure» aan de aangrenzende Staat, maar op voorwaarde dat dit recht gans onafhankelijk zou blijven en van het wettelijk statuut der wateren, en van de openluchtruimte erboven, en van de bestaande internationale wetten betreffende het leggen en benutten van kabels of pipe-lines op de zeebodem, en van de redelijke maatregelen van exploitatie die de aangrenzende Staat zou treffen (installaties mits voorzorgen).

A fortiori is de thesis van de «proclamatie» aanneembaar in zoverre het de rechten van een andere Staat niet schendt, zoals b.v. indien de continentale plaat van twee of meer staten zich tot de Hoge Zee uitstrekt. In dit geval zou men bij gemeen overleg tot verdeling van rechten moeten overgaan.

Ook worden voorzorgsmaatregelen voorzien, zoals «veiligheids-zones» rondom die werken of installaties, die gevestigd worden in de hoge zee, maar boven de continentaal plaat (b.v. 500 meter rondom deze exploitatie).

Uit al deze uiteenlopende stelsels en gedachten bleek het dat de studie, spijs alle krachtingspanningen, nog niet voldoende gevorderd is.

De internationale commissie der U.N.O. besliste in een volgende sessie over te gaan tot het volledigen van haar verslag over de zaak.

Nog maar onlangs kreeg de I. L. A. met het oog op de conferentie te Kopenhagen kennis van de merkwaardige studie van Sir Cecil Hurst G.C.M.G., K.C.B., K.C., die vorogedragen werd op 1 December 1948 voor de Grotius Soci    (vol. 34 van de «Transactions» der Grotius Society), en ook ontving zij de studie die door Prof. C. H. M. Waldock, der Oxford Universiteit, gelezen werd voor de Grotius Society op 5 April 1950. Hierin wordt met de grootste nauwgezetheid de gehele wettelijke basis der eisen betreffende de Continental Shelf (het continentaal plateau) ontleed.

Deze beide diep doorgronde commentaren gaan uit van de meningen der rechtsgleerden die getroffen werden door president Truman's proclamatie van 28 September 1945. Zij onderzoeken of in het domein van het internationaal recht er voortaan een nieuw maar ontegenzeggelijk principe, vallende in het kader van de internationale gebruiken, in voege zal komen.

Zij vragen zich af of het wel strookt met het recht dat het dominium en het imperium over de bodem en de ondergrond der zee enkel en alleen zou afhangen van een proclamatie van de belanghebbende Staat of wereldmacht.

Het aanzienlijk belang gehecht aan het antwoord op deze vraag, heeft de conferentie te Kopenhagen er toe geleid de kwestie in voortzetting te behandelen in haar toekomstige vergadering.

II. PRIVAAT RECHT

A. Internationale Handelsarbitrage - Rules of Copenhagen 1950

Het vraagstuk der internationale handelsarbitrage werd reeds besproken in vorige conferenties, zodat wij kunnen verwijzen naar onze verslagen betreffende de conferenties van Amsterdam in 1938 (1) en van Brussel in 1948 (2). Een internationale commissie werd, zoals men weet, aangesteld onder het voorzitterschap van Mr J. P. Govare (Frankrijk). Zij heeft

nu een definitief ontwerp aan de commissie van Kopenhagen voorgedragen, die het bij het sluiten der debatten goedkeurde en stemde, zodat deze regels voortaan de naam van Regels van Kopenhagen 1950 zullen dragen (3).

De tekst ervan volgt hierna.

In de practijk van internationale handel en nijverheid zijn de partijen dikwijls aangesloten bij Syndicale Kamers of Corporaties en beschikken zij over vooropgestelde formules van scheidsrechterlijke verdragen, die nauw aan de usanci  n van het vak aangepast zijn. Doch contracterende partijen, die niets dergelijks ter beschikking hebben en die het niet aandurven tot een arbitrage over gaan met een onderhorige van een vreemd land, zullen in de Regels van Kopenhagen een model van compromis vinden.

Het is een eenvoudig instrument, opgesteld met het oog op een vlugge proceduur, met het doel de moeilijkheden der gewone vorderingen in de respectievelijke landen te vermijden.

Ten einde zoveel mogelijk alle verwikkelingen en onnodige subtiliteiten in de proceduur en in de keus der toe te passen wet te voorkomen, heeft men gedacht dat de scheidsrechter zelf, in wie partijen hun vertrouwen stellen, over een zeer uitgebreide macht hoeft te beschikken.

Ook heeft men de mogelijkheden van uitvoering der scheidsrechterlijke beslissingen ingezien. In afwachting van het ontstaan van internationale tractaten blijft het probleem van uitvoering der scheidsrechterlijke beslissingen toch altijd een grote moeilijkheid. In het opstellen der Regels heeft men dus onvermijdelijk moeten afrekenen met de huidige stand van zaken.

Internationaal Scheidsgerecht in handelszaken

Regels van Kopenhagen 1950

Beding van scheidsgerecht : Iedere betwisting betreffende huidig contract zal beslecht worden volgens het scheidsrechterlijk reglement van de International Law Association, bekend onder de naam «Regels van Kopenhagen 1950».

Regel 1. De partijen, die overeengekomen zijn omtrent bovengenoemd scheidsrechterlijk beding, zijn besloten zich te gedragen naar de hierbij gestelde regels, indien zij er niet uitdrukkelijk zijn van afgeweken. Zij ontzeggen zich het recht, aangaande de grond van de betwisting, hun toevlucht te nemen tot de gerechtelijke jurisdicties.

Niettemin behouden partijen het recht, zich, naar de vormen der plaatselijke wetgeving, tot de rechtbanken te wenden voor bewarende of dringende maatregelen, zoals enkwesten of deskundige onderzoeken, die niet een voorafgaandelijke beslissing over de grond der zaak uitmaken.

Regel 2. De partij, die beslist heeft zich tot het scheidsgerecht te wenden, zegt haar beslissing aan de verveerder aan. Die aanzegging houdt de uiteenzetting van haar eisen in, alsmede de naam en het adres van de scheidsrechter die zij gekozen heeft.

Regel 3. Een termijn van één maand wordt de verveerder opgelegd, te rekenen van de ontvangst van

(3) De leden van de Commissie waren : M. Antoni Bakowski (Polen) - rechter Boeg (Denemarken) - rechter Sverre Daehli (Noorwegen) - M. Albert Dev    (België) - Dr Martin Domke (U.S.A.) - Phanor J. Eder (U.S.A.) - Dr Bernt Hjejle (Denemarken) - Dr Konst. Katzaroff (Bulgarije) - Albert Lilar (België) - M. Lynden Macassey (Gr. Brittannië) - Dr Matteucci (Italië) - Dr G. M. Pallaccia (ob 1949, Gr. Brittannië) - M. F. Raffenberg (Denemarken) - Dr Zourek (Tsjecho-Slowakije) - Me Henri Cochaux (verslaggever).

(1) Recht. Weekblad 25 September 1938 nr. 2.

(2) Recht. Weekblad 31 October 1948 12e jaargang nr. 7.

de betekening, om aan de eiser en aan de door deze laatste aangeduide scheidsrechter de naam en het adres op te geven van de scheidsrechter, die hij gekozen heeft.

Regel 4. De beide aangeduide scheidsrechters moeten, binnen de dertig dagen die op de aanzegging van de door de verweerder gekozen scheidsrechter volgen, een derde scheidsrechter aanduiden, die zijn aanvaarding moet doen kennen binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen van het hem gegeven bericht van zijn aanstelling.

Indien de scheidsrechters niet overeenkomen betreffende de keuze van de derde scheidsrechter, of de aanvaarding van de door hen gekozen derde scheidsrechter niet bekomen, duiden zij binnen de vijftien dagen de met die keuze gelaste personaliteit aan.

Bij gebrek aan akkoord, gaat, op verzoek van de meest gerede partij, de voorzitter van de Uitvoerende Raad van de Internationaal Law Association tot de aanduiding van de derde scheidsrechter over.

Regel 5. De partij moet, vóórdat zij de aanduiding van haar scheidsrechter aanzegt, zich van de aanvaarding van deze laatste verzekeren. De scheidsrechter die zijn ambt aanvaard heeft, mag zijn ontslag niet nemen, behalve in geval van door de andere scheidsrechter erkend wettig beletsel.

De scheidsrechter die, zonder toestemming van zijn beide collega's, uit zijn ambt treedt, wordt vervangen bij beslissing van de voorzitter van de Uitvoerende Raad van de Internationaal Law Association, optredend op verzoek van de meest gerede scheidsrechter.

Regel 6. Indien de verweerder zijn scheidsrechter niet aanduidt zoals in regel 3 voorgeschreven, moet de door de eiser aangeduide scheidsrechter hem aanmanen om zijn scheidsrechter aan te duiden binnen de termijn die hij zal bepalen — zijnde minimum vijftien dagen — en om zijn verweermiddelen te doen gelden.

Indien, bij het verstrijken van die termijn, de verweerder zijn scheidsrechter niet aanduidt, zal deze op verzoek van de scheidsrechter van de eiser aangeduid worden door de voorzitter van de Uitvoerende Raad van de Internationaal Law Association.

Regel 7. In geval van overlijden van een scheidsrechter of van ieder ander door de overblijvende scheidsrechters erkend beletsel, wordt er door de partij, die deze scheidsrechter had aangeduid, in zijn vervanging voorzien. Gaat het om de vervanging van de derde scheidsrechter, dan wordt er in voorzien in de bij regel 4 gestelde vorm.

De nieuwe scheidsrechter moet aangesteld worden binnen der dertig dagen vanaf de aanzegging van het beletsel aan degene of aan degenen die hem moeten benoemen. Verstrikt die termijn zonder aanduiding, dan zal er, op verzoek van de meest gerede scheidsrechter, in de vervanging voorzien worden bij aanduiding door de voorzitter van de Uitvoerende Raad van de Internationaal Law Association.

De termijn van het scheidsrechterlijk geding gaat slechts in vanaf de aanzegging aan de scheidsrechters van de aanduiding van de plaatsvervanger.

Regel 8. De voorzitter van de Uitvoerende Raad van de Internationaal Law Association beschikt over het vermogen om iedere door hem gedane aanduiding van een scheidsrechter door hem te wijzigen, indien hij binnen de dertig dagen een vraag tot wraking ontvangt, om alle door hem gegrond geachte redenen.

Regel 9. Een scheidsrechterlijk verdrag wordt slechts dan opgemaakt, wanneer de wet der plaats

van het geding of van de gebeurlijke uitvoering zulks vereist.

Regel 10. Het scheidsrechterlijk geding wordt gevoerd op de door het scheidsgerecht bepaalde plaats.

Regel 11. Het scheidsgerecht bepaalt de rechtspleging en de maatregelen van onderzoek met inachtneming van de aard van de betwisting en van de rechten der verdediging. Het mag namelijk de persoonlijke verschijning der partijen vragen, getuigenissen opnemen, en een of meer deskundigen benoemen.

Regel 12. Tenzij het scheidsgerecht beslist heeft op bescheiden de vonnissen, verschijnen de partijen in persoon of door een behoorlijk gevolmachtigde vertegenwoordiger en mogen zij door raadslieden bijgestaan worden.

Regel 13. De beslissing moet met redenen omkleed zijn en moet vastgelegd worden op de wijze die vereist wordt door de wet van het land waar zij moet uitgevoerd worden.

Regel 14. De scheidsrechterlijke beslissing wordt genomen bij meerderheid van stemmen.

Regel 15. De beslissing wordt genomen binnen de vier maanden na de samenstelling van het scheidsgerecht.

Een beslissing van het scheidsgerecht, die een maatregel van onderzoek voorschrijft, schorst de termijn van het geding tot bij de volvoering van de voorgeschreven maatregel, zonder dat de termijn, die nog moet verlopen, korter zou mogen zijn dan één maand.

Regel 16. De scheidsrechterlijke beslissing bepaalt de kosten en zegt ten laste van welke partij de betaling ervan valt, of in welke verhouding zij verdeeld worden.

Het ereloon van de scheidsrechter wordt in de gedingkosten gerekend. De scheidsrechters mogen het storten van voorschotten in de loop van het geding voorschrijven.

Regel 17. De door de scheidsrechters ondertekende beslissing, gemaakt in zoveel oorspronkelijke exemplaren als er partijen zijn, wordt afgeleverd nadat de gedingkosten betaald zijn.

Regel 18. Iedere scheidsrechter bewaart het geheim over hetgeen hij in de loop van het geding gezien of gehoord heeft, alsook over de beraadslagingen of over iedere gevelde beslissing.

Regel 19. De beslissing is definitief, partijen afziende van al de verhalen van dewelke zij geldig mogen afzien.

Regel 20. Zo één der partijen het nodig acht dat de beslissing zou uitgelegd worden, of dat een materiële vergissing zou hersteld worden, moet zij, binnen een termijn van drie maanden, tot ieder der scheidsrechters een verzoek richten, en het aan de andere partij aanzeggen.

De scheidsrechters nemen een uitleggende of verbeterende beslissing binnen de termijn van één maand te rekenen van de dag waarop zij er toe verzocht werden.

Regel 21. Ingeval één der voorschriften van het tegenwoordig reglement wettelijk verboden mocht zijn, zou het geacht worden niet geschreven te zijn. Hetzelfde zou gelden voor degenen, die strikt onverenigbaar zouden zijn met die vernietiging. Al de andere voorschriften zouden het scheidsrechterlijk geding blijven beheersen.

* * *

Ernstige kritieken, waarvan hierna een vlug overzicht, werden geopperd tegen het ontwerp:

- a) De keuze van een scheidsrechter — goede man (amiable compositeur) wordt niet voorzien.

Daar de beslissing definitief en zonder verhaal is blijkt zulke schikking nutteloos, vooral met het oog op zekere inlandse wetgevingen, zoals de Engelse, die alle waarde ontkennen aan overeenkomsten waardoor aan een verhaal bij de rechtbanken wordt verzaakt.

- b) Partijen weten niet bij voorbaat welke wet zal toegepast worden.

Het werd meer geraadzaam geacht de keus der toe te passen wet aan de scheidsrechter over te laten, nog eens om tijd te sparen. Partijen hebben immers steeds het recht in hun compromis zelf te bepalen welke wetgeving zij verlangen toegepast te zien.

Dezelfde bemerking geldt voor de plaats waar de arbitrage zal worden gehouden.

- c) Bij toepassing van regel 6 in de eerste vorm zou tenslotte het geschil door één enkele scheidsrechter worden beslecht.

Het antwoord is dat de verweerder, die te goeder trouw is, dit gemakkelijk kan voorkomen door de aanduiding van zijn scheidsrechter.

De Engelse « Administration act van 1889 » voorziet trouwens ook dat de scheidsrechter alleen over de zaak beslist tegenover een verweerder die geen gevolg gaf aan de benoeming van zijn scheidsrechter.

Nochtans heeft de commissie zich gedragen naar de uitgedrukte wensen en dus de aanstelling voorzien van een scheidsrechter van de verweerder die verzuimde de naam van zijn scheidsrechter aan te duiden.

- d) De regels 13 en 21 zijn van belang.

Inderdaad worden zekere gebruikelijke bepalingen van compromis door zekere wetgevingen als nietig aanzien. In Oostenrijk bijvoorbeeld, indien de scheidsrechterlijke beslissing het bedrag der honoraria der scheidsrechters opgeeft, is zij behept met nietigheid.

Geraadzaam was het dus, zulke verrassingen te voorzien en te voorkomen.

B. Ontwerp ener Internationale Conventie tot regeling der conflicten in zake vertegenwoordiging in het Privaat Recht

Het comité door de International Law Association aangesteld sinds 1924 en samengesteld uit de meest vooraanstaande rechtsgeleerden van alle landen, ten einde verslag uit te brengen over de verschillende wetsconflicten in het privaatrecht, heeft ditmaal aan de conferentie te Kopenhagen een ontwerp voorgelegd over een punt van groot praktisch belang: de toestand ten opzichte van de toe te passen wet wanneer een contract door tussenpersonen gesloten is.

Verkoper en koper sluiten een verkoopcontract door tussenpersonen, zoals een afgevaardigde met of zonder macht, een commissaris, een handelsagent, vertegenwoordigers, enz.

Dan stelt zich de vraag te weten welke wet toepasselijk is op de betrekkingen tussen de agent en de verkoper of de koper en welk contract de verkoop uiteindelijk beheerst.

Het ontwerp maakt eigenlijk een toevoegsel uit aan de algemene regels der verkoopovereenkomsten, zoals zij vastgesteld werden door de conferentie te Praag (4); het verslag is ondertekend door de heer rechter Algot Bagge (Zweden) als voorzitter en werd voorgedragen en gecommenteerd door Prof. Max Gutzwiller, der Hogeschool van Fribourg.

Menige grondbeginselen worden er in hernomen, b.v. dit van de « autonomie der contracterende partijen ».

Men merke op dat de regels die wij hierna overschrijven, niet alleen op verkoopcontracten van toepassing zijn, maar in het algemeen op alle vertegenwoordigingen in de handel, zoals bij contracten van vervoer, verzekering, aflevering van goederen, enz.

Het concept berust op de idee dat een vertegenwoordiging bestaat uit het uitvoeren ener transactie van privaatrecht « voor rekening van een derde » en niet « in naam van een derde » (B. W. artikel 1388, rechtstreekse vertegenwoordiging).

Mogelijkerwijze kunnen andere en afzonderlijke regels later worden opgesteld voor de « commissie-zaken », doch de opstellers hebben gemeend dat zij een conflict dienden te voorkomen tussen het Frans concept « mandataire » en de Anglo-Amerikaanse wet, die onder de benaming « agency » begrijpt, zowel de daden van de agent die in naam van de derde handelt als die van de agent handelend zonder meer in eigen naam.

De interpretatie der gebruikte termen steunt meestal op de werkzaamheden van het « Institut International pour l'Unification du Droit Privé » te Rome.

Zoals men ziet in artikel 4, bij gebrek aan keus ener bepaalde wetgeving door de partijen zelf, zal in principe de wet van de plaats waar de lastgever zijn gewone woonst heeft, of waar hij zijn zaken doet, moeten toegepast worden.

De lastgever inderdaad is de « dominus negotii » en de « initiator ». Het principe wordt nu in de rechtsleer algemeen gehuldigd. (5)

Maar de opstellers van het ontwerp hebben hier een verbodsfactor aanbevolen in het belang der twee contracterende partijen.

Het « locus contractus » zal worden geplaatst daar waar het zou geweest zijn, indien de persoon die handelt voor een derde, voor zich zelf zou hebben gehandeld: de wet van de plaats waar de agent handelt wordt dus de regel, wanneer b.v. een volmacht aan de agent verleend is, voor een privaatrechtse secretaris, een afgevaardigde beheerder, een gerant van goederen, voor alle vertegenwoordigers bij vervoersmaatschappijen of in geval van borgstellingen door derde.

De verslaggever wees er op dat in de praktijk de moeilijkheden oprijzen juist omdat die verbindingsfactoren niet begrensd zijn.

Savigny (System VIV, blz. 217 en V) haalt gevallen aan van « negotiorum gestio », algemene mandaten, bank- en commissie-transacties die plaats hebben daar waar deze zaken hun bestendige zetel hebben.

In Fiore (Dir. int. priv. 3, uitg. III, 1901, nr 1141 en V) vindt men ook het concept van « legge personale del mandate » en gedeeltelijk « legge locale ».

Referte wordt ook gedaan naar Rabel. Zeitschrift 3. 1929, blz. 815 tot 817) en naar het principe van het Engels recht « qui facit per alium facit per se », als ook R. Moser « Einzelinteresse und Verkehrsschutz bei internationalen Betrachtung der gewillkürten Stellvertretung » (Zeitschrift der Handelsnachsichte St. Gallen, 1949, p. 385 en V).

Volgt nu de tekst van het ontwerp:

Artikel 1. Dit verdrag regelt de wetsconflicten in zake vertegenwoordiging wanneer een persoon voor

(5) Bar. II blz. 68 en V; Zittelmann II blz. 206; Drieda Dir. Com. Int. II blz. 326; Rolin, Principes III blz. 420; Frankenstein I blz. 589 notes 134 en Rabel Zeitschrift 3 (1929) blz. 816.

rekening van een ander zekere daden stelt op het gebied van het privaats recht.

Zijn uitgesloten :

1. vertegenwoordiging in familiebetrekkingen;
2. vertegenwoordiging van onbekwamen door hun wettige of rechterlijke vertegenwoordigers;
3. vertegenwoordiging voor het gerecht door advocaten, pleitbezorgers of andere rechterlijke mandatarissen.

Artikel 2. Voor de toepassing van de huidige conventie worden de volgende termen gebruikt in de hiernavolgende zin :

De vertegenwoordiger is de persoon die de daden stelt voor rekening van een ander.

Daden stellen betekent een contract sluiten, een verklaring ontvangen die rechtsuitwerkselen kan geven, een betaling ontvangen of een levering of, in het algemeen, ten welken titel het ook zij, aan een juridische daad deel nemen.

De vertegenwoordigde is de persoon voor wiens rekening de vertegenwoordiger de daden stelt.

De bekwaammaking is de daad door dewelke een persoon aan een derde de hoedanigheid van vertegenwoordiger of een situatie die deze hoedanigheid omvangt, verleent of toekent.

Het bekwaam maken in algemene zin betreft een geheel van daden of zaken die slechts door hun aard worden bepaald.

De wet van een land is de inwendige wet van dit land, bij uitsluiting van alle wetsconflicten.

Artikel 3. De verhoudingen tussen vertegenwoordigde en vertegenwoordiger, wat betreft hun respectievelijke rechten en verplichtingen worden beheerst door de wet van het land aangeduid door de contracterende partijen.

Deze aanduiding moet het voorwerp uitmaken van een uitdrukkelijke clausule of op ondubbelzinnige wijze uit de schikkingen van het contract blijken.

De voorwaarden betreffende de toestemming der partijen, het recht dat van toepassing wordt verklaard, zijn door deze wet bepaald.

Niettegenstaande de voorgaande schikkingen, wordt de beroepsvertegenwoordiger onderworpen aan de regels van zijn beroep zoals zij in voege zijn op de plaats waar hij een daad stelt voor de vertegenwoordigde.

Artikel 4. Bij gebrek aan wetsbepaling door de partijen, in de in vorig artikel voorziene omstandigheden, worden de betrekkingen tussen vertegenwoordigde en vertegenwoordiger, wat betreft hun rechten en plichten, beheerst in volgende gevallen door de wet der plaats waar de vertegenwoordiger gewoonlijk zijn woonst heeft :

1. Wanneer de bekwaammaking in dit land gegeven is.

2. Wanneer het beroep van de vertegenwoordiger bestaat in het gewoonlijk stellen van daden voor rekening van zijn klanten.

Indien in deze twee gevallen, de habilitatie ontvangen is door een instelling van de vertegenwoordiger, is het de wet der plaats waar deze instelling gevestigd is die van toepassing is.

Wanneer de bekwaammaking blijkt uit een situatie die de vertegenwoordiger bekleedt, wordt zij beheerst door de wet der plaats waar de activiteit die met deze situatie overeenstemt uitgeoefend wordt.

In alle andere gevallen worden de betrekkingen tussen de vertegenwoordigde en de vertegenwoordiger beheerst door de wet van de plaats waar de plicht

uitgevoerd wordt iedermaal dat de toepassing van een andere wet niet opgelegd wordt door de uitdrukkelijke termen der habilitatie of niet zonder twijfel voortspuit uit deze habilitatie.

Artikel 5. De uitvoeringsmodaliteiten der plichten van de vertegenwoordiger en van de werkgenodigde worden beheerst door de wet der plaats waar iedere plicht uitgevoerd wordt, iedermaal dat de toepassing van een andere wet niet opgelegd is door de uitdrukkelijke termen der bekwaammaking of niet ongetwijfeld uit deze bekwaammaking voortspuit.

Artikel 6. In geval de vertegenwoordiger de toelating heeft zich door een ander te laten vervangen, worden de betrekkingen tussen de vertegenwoordigde en de plaatsvervanger door dezelfde wet geregeld als de betrekkingen tussen de vertegenwoordigde en de persoon die de plaatsvervanging heeft tot stand gebracht.

Artikel 7. In de betrekkingen tussen de vertegenwoordigde en de derde, worden de gevolgen van een daad gesteld door de vertegenwoordiger voor rekening van de vertegenwoordigde beheerst door de wet van de plaats waar de daad werd gesteld.

Artikel 8. Wanneer de vertegenwoordiger de machten, hem door de habilitatie verleend, te buiten is gegaan, wordt zijn verantwoordelijkheid jegens derden geregeld door de wet van de plaats waar hij de daad die zijn machten te buiten gaat heeft gesteld.

Artikel 9. Wanneer de vertegenwoordiger een daad heeft gesteld per telefoon of per briefwisseling, is de plaats waar de daad gesteld werd, voor de toepassing van art. 7 en 8, de plaats waar de vertegenwoordiger heeft getelefoneerd of deze van waaruit hij de brief of de telegram heeft verzonden.

Artikel 10. Het tegenwoordig verdrag is niet van toepassing op de wetsconflicten betreffende :

1. de bekwaamheid van partijen;
2. de vorm van de akten;
3. schepping of mutatie van rechten op onroerende goederen.

* * *

Het ontwerp werd goedgekeurd en zal door de zorgen van het Uitvoerend Comité aan de Conferentie van Den Haag en aan andere internationale Instellingen worden toegezonden met de wens dat de Staten op deze basis verdragen zullen afsluiten.

* * *

III. INTERNATIONAAL ZEEVAARTRECHT

York-Antwerp Rules

De 43e conferentie van I. L. A. gehouden te Brussel in 1948 nam de beslissing over te gaan tot de herziening der Regels van York (York-Antwerp Rules) over de unificatie der regelen van gemene avarij, die zij had ontworpen in 1877 tijdens het congres te Antwerpen. Later werden deze Regels verschillende malen herzien en volledigd zoals te Liverpool (1890), te Stockholm (1924) en te Brussel (1948).

Het uitvoerend Comité van I.L.A. onder voorzitterschap van Lord Porter, heeft intussen aan het «Comité Maritime International» de zorg opgedragen de Regels York-Antwerpen opnieuw te herzien.

Een speciale Conferentie van het Comité Maritime International werd aan dit onderwerp gewijd te Amsterdam in 1949. Afgevaardigden van de gehele maritieme wereld nemen deel aan de discussie.

De Regels in hunne nieuwe vorm, zoals zij in deze jongste besprekingen werden gewijzigd, werden aan de Conferentie te Kopenhagen, voorgelegd door H. Albert Lilar, voorzitter van het «Comité Maritime International» en de «Association Belge de Droit Maritime». Met eenparigheid van stemmen keurde de Conferentie deze tekst goed die voortaan de naam zal dragen van York-Antwerp Rules 1950. Hierna volgt de nieuwe tekst der algemene regels.

YORK - ANTWERP RULES 1950

Regel van Interpretatie. — In de regeling der algemene averij zullen de volgende met letters aangeduide en genummerde regels worden toegepast met uitsluiting van alle tegenstrijdige wet praktijk.

Met uitzondering van wat is voorzien in de genummerde Regels zal gemene averij worden geregeld luidens de door letters aangeduide Regels.

Regel A. Er is gemene averij en dan alléén, wanneer een buitengewone daad van opoffering of uitgave opzettelijk en redelijker wijze wordt gesteld of ondergaan voor het gemeen heil ten einde het eigendom dat in een maritieme avontuur gemengd is tegen het gevaar te vrijwaren.

Regel B. Oppofferingen en uitgaven vallende in gemene averij zullen gedragen worden door de verschillende bijdragende belangen op de hierna voorziene basis.

Regel C. Alleen deze verliezen, schadeposten of uitgaven die het rechtstreeks gevolg zijn van de daad van gemene averij zullen in aanmerking genomen worden als gemene averij.

Verlies of schade door het schip of de lading geleden door vertraging, 't zij gedurende de reis 't zij daarna, zoals ligdagen, of enig onrechtstreeks verlies uit welke oorzaak ook b.v. verlies van zaken, zullen niet als gemene averij aangenomen worden.

Regel D. Het recht tot bijdrage in gemene averij zal niet beïnvloed worden door de omstandigheid dat het feit dat aanleiding gaf tot opoffering of uitgaaf zou toe te schrijven zijn aan de bodemerij, maar dit

zal niet wegnemen dat alle verhalen zullen open blijven tegen de partij die in fout is.

Regel E. De last van het bewijs wordt door de partij die zich op gemene averij beroept gedragen: zij moet bewijzen dat het geëist verlies of de uitgave in gemene averij kan toegekend worden.

Regel F. Enige extra uitgave verdragen in plaats van een andere uitgave die in gemene averij zou opgenomen geweest zijn, zal aanzien worden als gemene averij en dus toegekend, onafgezien de besparing die zij eventueel veroorzaakt voor andere belangen, maar alleen ten bedrage van de in gemene averij vallende en bespaarde uitgave.

Regel G. Gemene averij zal afgerekend worden voor wat betreft verlies en bijdrage op voet der waarden van de tijd waarop en van de plaats waar de reis ten einde komt. Deze regel laat open de bepaling van de plaats waar het proces-verbaal van gemene averij zal opgesteld worden.

* * *

Volgen dan de 22 Rules die meer op technisch gebied de verschillende gevallen van gemene averij die zich kunnen voordoen in alle bijzonderheden regelen en voor ieder averij dezer gevallen verklaren welke schade of verlies of uitgaven in rekening kunnen worden gebracht aan de gemeenschap en in welke mate.

Meester Carlo van den Bosch, secretaris van het Comité Maritime International zal in een volgend artikel meer bepaaldelijk op deze Rules ingaan en er een commentaar van geven.

De York-Antwerp Rules zijn voor het Internationaal zeevaartrecht een document van het grootste belang. In feite heeft het de draagwijdte van een wetgeving daar deze regels geschreven, besproken en goedgekeurd werden door de meest vooraanstaande leden niet alleen der juristenmiddens maar ook van de internationale handelswereld.

Charles BOELENs,
Oud Stafhouder
der Balie van Antwerpen.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 27 Maart 1950.

Voorzitter: M. de Cocquéau des Mottes.

Raadsheer-Verslaggever: M. Simon.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Epuratie. — Niet-toepasselijkheid van art. 140, lid 2, wet op de rechterlijke organisatie en dus geen eenparigheid van stemmen vereist voor beslissing tot vernietiging van het vonnis a quo, waarbij de schrapping van eisers naam van de epuratielijst is bevolen en tot ontzetting van bepaalde rechten.

Het tweede lid van artikel 140 van de wet op de rechterlijke organisatie (artikel 2, wet van 4 September 1891) is niet van toepassing op een arrest, waarbij het Hof van Beroep een vonnis vernietigt heeft; hetwelk de schrapping van de naam van eiser in cassatie van de epuratielijst had bevolen, en hem

voor een bepaalde termijn van bepaalde rechten ontzet heeft verklaard. Het is dus niet vereist, dat de beslissing in hoger beroep bij eenparigheid van stemmen is genomen en daarvan uit het arrest blijkt.

Immers uit de bewoordingen van voormelde wetsbepaling blijkt, dat deze slechts van toepassing is wanneer het Hof van Beroep uitspraak doet op het hoger beroep ingesteld tegen een door de rechtbank van eerste aanleg in strafzaken of in zake voorlopige hechtenis gewezen vonnis. Daarenboven is bedoelde wetsbepaling blijkens haar geschiedenis uitsluitend een waarborg, die aan de verdachte gegeven werd om de nadelen op te heffen, die voor hem zouden kunnen voortvloeien uit de bij hetzelfde artikel ingevoerde vermindering van het aantal leden der strafkamers en van de kamer van inbeschuldigingstelling der Hoven van Beroep.

Van Loo Robert t/ Procureur-Generaal te Brussel.

Gelet op het bestreden arrest, gewezen de 12 No-

vember 1949 door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het enig middel tot verbreking: schending van artikel 140 van de wet op de rechterlijke inrichting en van artikel 97 der grondwet, doordat het bestreden arrest het vonnis a quo te niet gedaan heeft, waarbij de schrapping van de naam van de eiser tot verbreking van de lijsten in zake burgertrouw werd bevolen, en beslist heeft, dat «de ontzetting welke lastens belanghebbende behouden wordt zich toepassen zal op de rechten van te stemmen, te kiezen en verkozen te worden, voor een termijn van tien jaar, ingang nemende op 24 Augustus 1946», zonder echter te vermelden dat deze beslissing bij eenparigheid van stemmen genomen was, terwijl volgens artikel 140 van de wet op de rechterlijke inrichting al de arresten van het Hof van Beroep, die de toestand van de veroordeelde verzwaren, moeten gewezen worden met eenparigheid van stemmen, en terwijl, bij gebreke van uitdrukkelijke vermelding van deze eenparigheid, de motivering van het bestreden arrest aan het Hof van Verbreking niet toelaat zijn contrôlerecht uit te oefenen op de wettelijkheid van het arrest, zodat aldus het arrest niet voldoende gemotiveerd is;

Overwegende dat de Krijgsraad te Brussel bij in kracht van gewijsde gegaan vonnis dd. 24 Augustus 1946, eiser in verbreking heeft veroordeeld tot achttien maand gevangenisstraf en tot een geldboete van 3.500.000 frank wegens inbreuk op de artikelen 115 en 117 van het Wetboek van Strafrecht;

Overwegende dat die veroordeling krachtens artikel 123 sexies van het Wetboek van Strafrecht, gewijzigd door het wetsbesluit van 17 September 1945 betreffende de epuratie in zake burgertrouw, van rechtswege ontzetting heeft medegebracht van de in bovenbedoelde wetsbepaling vermelde rechten;

Overwegende dat, gebruik makende van het hem door artikel 15 der wet van 14 Juni 1948 toegestane recht, eiser in verbreking de opheffing of ten minste de beperking heeft verzocht van de ontzetting, welke hij tengevolge van de tegen hem uitgesproken veroordeling van rechtswege opgelopen had;

Dat de burgerlijke rechtbank te Leuven dit verzoek heeft ingewilligd en de ontzetting heeft opgeheven;

Dat echter, op door het Openbaar Ministerie ingesteld hoger beroep, het Hof van Beroep, burgerlijke kamer, bij het bestreden arrest de ontzetting heeft behouden wat betreft de «rechten om te stemmen, te kiezen en verkozen te worden voor een termijn van tien jaar, ingang nemende op 24 Augustus 1946»;

Overwegende dat eiser in verbreking staande houdt, dat zodanige beslissing naar luid van artikel 2 der wet van 4 September 1891 slechts kon uitgesproken worden met eenparigheid van stemmen der leden van het Hof van Beroep;

Overwegende dat eisers bewering generlei steun vindt, noch in de tekst, noch in de strekking van voorbedoelde wetsbepaling;

Dat inderdaad, enerzijds, de bewoordingen van voormeld artikel 2 aantonen dat dit laatste slechts van toepassing is, wanneer het Hof van Beroep uitspraak doet op het hoger beroep, ingesteld tegen een vonnis, gewezen door de rechtbank van eerste aanleg in strafzaken of in zake voorlopige hechtenis, en anderzijds, blijkens haar geschiedenis, deze wetsbepaling uitsluitend een waarborg is, die aan de beklaagde gegeven werd om de nadelen te verhelpen, die voor hem zouden kunnen voortvloeien uit de door ditzelfde artikel 2 bepaalde vermindering der leden der correctionele kamers en van de kamer van inbeschuldigingstelling der Hoven van Beroep;

Overwegende dat ter zake het Hof van Beroep noch op een hoger beroep in correctionele zaken noch op

een beroep in zake voorlopige hechtenis heeft beslist en diengevolge artikel 2 der wet van 4 September 1891 in onderhavig geval niet van toepassing is;

Waaruit volgt dat het middel in rechte faalt;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 24 April 1950.

Voorzitter: M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever: M. Connart.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Taalgebruik in gerechtszaken. — Een tweetalige rechtbank (Brussel) komt in aanmerking voor verwijzing krachtens art. 23, lid 3 van de wet van 15 Juni 1935.

Ook een tweetalige rechtbank (Brussel) heeft als voertaal de door verdachte gewenste taal.

Door artikel 23 van de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken heeft de wetgever bedoeld, dat de verdachte, die slechts één van beide landstalen kent of zich met meer gemak in de ene dan in de andere taal uitdrukt, geoordeeld zou worden door rechters, die de door hem gebruikte taal kennen. Aan dit vereiste is voldaan, indien de rechter, behalve de kennis van deze taal, ook die bezit van de andere landstaal.

Dit volgt ook uit artikel 23 in fine, waarin de verwijzing naar een andere rechter onnodig wordt geacht, wanneer de leden van de eentalige rechtbank, voor dewelke de zaak aanhangig is gemaakt, een toereikende kennis hebben van de taal van de verdachte. Het is immers onaannemelijk dat de wetgever de verwijzing zou hebben willen uitsluiten naar rechters, die niet alleen in feite de taal van de beklaagde kennen, doch van de kennis ervan krachtens de wet hebben moeten doen blijken. (Artikel 43, par. 6, van voormelde wet.)

In casu had de rechtbank te Leuven de zaak, waarvan verdachte de behandeling wenste in de Franse taal, niet mogen verwijzen naar de rechtbank te Nijvel, doch had moeten verwijzen naar de rechtbank te Brussel (de dichtstbijgelegen).

Procureur-Generaal te Brussel t/ Hody.

Gelet op het bestreden arrest, de 24 November 1949 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Over het enig middel: schending van artikel 23 der wet van 15 Juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken, doordat het bestreden arrest de onbevoegdheid van de Correctionele Rechtbank te Nijvel hierdoor motiveert, dat de Correctionele Rechtbank te Leuven — waarvan de beslissing bij arrest van het Hof van Beroep, dd. 19 Maart 1949 bevestigd werd — de verwijzing van de verweerders had moeten gelasten niet, zoals ze het deed, naar de Correctionele Rechtbank te Nijvel, maar naar de Correctionele Rechtbank te Brussel, dichtstbij gelegen rechtcollege van dezelfde rang, dat het Frans als voertaal heeft, zulks terwijl de Correctionele Rechtbank te Brussel geen enkeltalige rechtsmacht maar een tweetalig rechtcollege is, dat dienvolgens niet in de bedoeling valt van de 3de alinea van artikel 23 van voormelde wet;

Overwegende dat vaststaat dat de Correctionele Rechtbank te Brussel, rechtscollege van dezelfde rang als de Correctionele Rechtbank te Leuven, dichter bij de zetel van deze is gelegen dan de Correctionele Rechtbank te Nijvel;

Overwegende dat uit artikel 16, par. 1 der wet van 15 Juni 1935 blijkt dat de Correctionele Rechtbank te Brussel de Franse en de Nederlandse taal als voertalen heeft;

Overwegende dat de vraag door de voorziening opgeworpen is of in de tekst van artikel 23, alinea 3, van voromelde wet : « gelast de rechtbank verwijzing naar het dichtstbij gelegen rechtscollege van dezelfde rang, dat voor voertaal heeft die door de verdachte gevraagd », de woorden « dat voor voertaal heeft » hun gewone betekenis hebben ofwel of ze betekenen « dat als enkele voertaal heeft » deze door de verdachte gevraagd;

Overwegende dat de wetgever door artikel 23 heeft gewild dat in politie- of in correctionele zaken de verdachte, die slechts Frans of Nederlands kent of die zich met meer gemak in een van beide talen uitdrukt, zou geoordeeld worden door rechters die de door hem gebruikte taal kennen;

Dat deze voorwaarde altijd vervuld blijft wanneer de rechter, behalve de kennis van deze taal, ook die bezit van de andere landstaal;

Overwegende dat men niet zou begrijpen dat de wetgever enerzijds een verwijzing onnodig zou geacht hebben, wanneer de leden van een eentalige rechtbank in feite een toereikende kennis hebben van de andere landstaal door de beklagde gebruikt (artikel 23, in fine) en dat hij anderzijds de verwijzing heeft willen verbieden naar de rechters die niet alleen in feite de taal van de beklagde kennen, maar die deze kennis zelfs moeten bewijzen (artikel 43, pa. 6);

Dat het middel in rechte niet opgaat;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Laat de kosten ten laste van de Staat.

NOOT : Het arrest van het Hof te Brussel dd. 19 Maart 1949 verscheen in het R. W. 1949-1950, 1298.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 22 Mei 1950.

Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever : M. Daubresse.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Strafrecht. — Vruchtafdrijving. — Bewijs.

Daar de wet ten aanzien van het misdrijf van vruchtafdrijving geen enkel bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, kan dit misdrijf bewezen worden door elk middel van wettelijk bewijs; de rechter over de feiten is vrij en beoordeelt naar zijn geweten de bewijskracht van de te zijner kennis gebrachte bestanddelen.

Mosselmans J.

Gelet op het bestreden arrest, de 18 Februari 1950 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Over het eerste middel : schending van de artikelen 97 der Grondwet, 350 van het Wetboek van Strafrecht,

doordat het bestreden arrest, hoewel vaststellend dat het wetenschappelijk bewijs van een orozakelijk verband tussen de handelingen van aanlegster en de vruchtafdrijving niet kon geleverd worden, het plegen door haar van het misdrijf van vruchtafdrijving als bewezen heeft beschouwd en haar tot een gevangenisstraf van 3 jaar heeft veroordeeld, om de reden dat er ernstige, nauwkeurige en overeenstemmende vermoedens bestonden, welke aan de rechter over de feiten toelieten de volstrekte overtuiging te hebben, dat de door aanlegster gepleegde vruchtafdrijvende handelingen de afdrijving hadden veroorzaakt, terwijl de vruchtafdrijvende handelingen slechts strafbaar zijn, wanneer bewezen is dat zij de oorzaak zijn geweest van de uitdrijving der vrucht van de ontvangenis, terwijl het strijdig is in een zaak, waarin elk ander bewijs dan het wetenschappelijk bewijs uitgesloten is door de aard zelf van de zaken, enerzijds te beweren, dat het wetenschappelijk bewijs van het orozakelijk verband tussen de door de aanlegster gepleegde vruchtafdrijvende handelingen en de vruchtafdrijving onmogelijk te leveren is, en anderzijds, dat deze handelingen de oorzaak van de vruchtafdrijving zijn geweest, terwijl deze strijdigheid gelijk staat met een gebrek aan motivering, en terwijl, daar het orozakelijk verband tussen de vruchtafdrijvende handelingen en de uitdrijving van de vrucht niet bewezen is, de veroordeling van aanlegster niet wettelijk met redenen is omkleed :

Overwegende dat het bestreden arrest geen enkel tegenstrijdigheid bevat door aan te nemen, enerzijds, dat het bewijs van het orozakelijk verband tussen de door de aanlegster verrichte handelingen en de afdrijving door wetenschappelijke middelen niet kan geleverd worden, namelijk door een deskundig onderzoek, en anderzijds, dat de vruchtafdrijving blijkt uit de ernstige, nauwkeurige en overeenstemmende feitelijke vermoedens welke het arrest releveert;

Overwegende dat, daar de wet wat het misdrijf van vruchtafdrijving betreft geen enkel bijzonder bewijsmiddel oplegt, dit misdrijf kan bewezen worden bij elk middel van wettelijk bewijs; dat in dergelijke zaken de rechter over de feiten vrij en naar zijn geweten de bewijskracht beoordeelt van de bestanddelen welke hem voorgesteld worden;

Overwegende dienvolgens, dat de ten laste van aanlegster uitgesproken veroordeling wettelijk met redenen is omkleed;

Dat het middel niet kan aangenomen worden; (Het overige zonder belang.)

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 19 Mei 1950.

Voorzitter : M. Vauthier.

Raadsheren : MM. Moreau en De Bock (verslaggever).

Advocaten : Mrs Grandjean en Demeur.

Vreemdelingen. — Uitzetting. — Beroep tot nietigverklaring ontvankelijk. — Beperkte gevallen van uitzetting (B.W. 28 September 1939). — Verplichting van de minister de uitzetting te motiveren : substantiële vorm. — Nietigverklaring als sanctie.

Een ministerieel besluit tot uitzetting van vreemdelingen is een acte van bestuur, door een bestuurs-overheid uitgevaardigd op grond van de besluitwet van 28 September 1939.

Het beroep tot nietigverklaring van die acte valt

onder toepassing van artikel 9 van de wet van 23 December 1946, en is ontvankelijk.

De bewering dat de acte een regeringsdaad is, wordt door de Raad van State terzijde geschoven.

Door de besluitwet van 28 September 1939 wordt de Minister van Justitie slechts in de gevallen welke zij bepaalt, er toe gemachtigd een vreemdeling uit het land te zetten, namelijk ingeval de vreemdeling zonder de vereiste vergunning in het Rijk is gekomen of er verblijft, ofwel zo zijn aanwezigheid voor 's lands veiligheid of economie schadelijk of gevaarlijk wordt geacht.

De Minister is verplicht duidelijk op te geven welke uitzonderlijke omstandigheden, bij de besluitwet van 28 September 1939 bepaald, hij inroept om de uitzetting te kunnen verantwoorden. Die opgave is een wezenlijke vorm, die voor de geldigheid van een uitzettingsbesluit volstrekt noodzakelijk is. Wanneer aan die vormvereisten niet is voldaan, wordt het besluit van uitzetting nietig verklaard.

B... t/ Belgische Staat (Minister van Justitie).

De Raad van State,

Gezien het verzoekschrift van 3 December 1948 waarbij B... S... een beroep instelt tot nietigverklaring van het ministerieel besluit van 9 October 1948 dat hem beveelt het Rijk te verlaten, met verbod er nog terug te keren, wil hij zich niet blootstellen aan de straffen gesteld bij artikel 3 van de besluitwet van 28 September 1939 op de vreemdelingenpolitie;

Overwegende dat de tegenpartij in haar memorie van antwoord heeft betoogd dat een besluit van uitzetting een regeringsdaad is; dat zij geweigerd heeft het dossier mede te delen; dat auditeur Van Bunnan bij bevel van 8 April 1949 met onderzoeksverrichtingen werd belast; dat de tegenpartij haar weigering het dossier mede te delen heeft gehandhaafd; dat zij de bevoegdheid van de Raad van State betwist onder aanvoering van het argument dat de besluiten van uitzetting regeringsdaden zijn;

Overwegende dat, krachtens artikel 128 van de Grondwet, de vreemdeling die zich op het grondgebied van België bevindt de bescherming verleend aan personen en aan goederen geniet behoudens de bij de wet bepaalde uitzonderingen; dat de besluitwet van 28 September 1939 een van die uitzonderingen bepaalt; dat het bestreden ministerieel besluit een akte van bestuur is door een bestuursoverheid uitgevaardigd op grond van de besluitwet van 28 September 1939; dat het beroep tot nietigverklaring van die akte onder toepassing valt van artikel 9 van de wet van 23 December 1946; dat het ontvankelijk is;

Overwegende dat het bestreden besluit slechts naar de besluitwet van 28 September 1939 verwijst; dat die besluitwet de Minister van Justitie, slechts in de gevallen welke zij bepaalt, er toe machtigt een vreemdeling uit het land te zetten, namelijk ingeval de vreemdeling zonder de vereiste vergunning in het Rijk is gekomen of er verblijft, of wel zo zijn aanwezigheid voor 's lands veiligheid of economie schadelijk of gevaarlijk wordt geacht;

Overwegende dat de tegenpartij verplicht is duidelijk op te geven welke uitzonderlijke omstandigheden, bij de besluitwet van 28 September 1939 bepaald, zij inroept om de uitzetting te kunnen verantwoorden; dat die opgave een wezenlijke vorm is die voor de geldigheid van een uitzettingsbesluit volstrekt noodzakelijk is; dat aan die vormvereisten niet is voldaan,

BESLUIT

Artikel 1. — Het ministerieel besluit van 9 October 1948, dat de uitzetting van B... S... beveelt, wordt nietig verklaard.

Artikel 2. — De kosten, begroot op 300 frank, zijn ten laste van de Staat.

NOOT. — Op dezelfde datum, 19 Mei 1950, werden nog twee andere arresten uitgesproken, respectievelijk inzake G... en S...; de feitelijke grondslagen waren dezelfde en de motieven eensluidend.

Zoals blijkt uit de tekst van bovenstaand arrest, had het departement van Justitie de niet-ontvankelijkheid opgeworpen, beweerende dat de uitzetting van vreemdelingen een regeringsdaad was, die aan de toetsing door de Raad van State zou ontsnappen. De Raad heeft deze zienswijze verworpen.

De « *actes de gouvernement* » zijn een belangrijk erstuk van de Franse administratieve rechtspraak, waartegenover vanwege de Belgische juristen alle voorbehoud gewettigd is. Zelfs in Frankrijk is nooit iemand er in geslaagd een bevredigende definitie te geven van deze soort van handelingen, die uiteraard niet vatbaar zouden zijn voor het beroep tot nietigverklaring, ja zelfs voor de actie tot herstelvergoeding. Wel heeft men lijsten kunnen opmaken van beslissingen, die als zodanig door de Franse rechtspraak werden beschouwd (zie o.m. M. Waline, *Manuel élémentaire de droit administratif*, blz. 96-97, en A. Mast, *De Regeringsdaden*, in *Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen*, 1946, blz. 146). Zo citeert men de uitoefening van het genaderecht (C. E., 16-5-1890, du Condigny; *Lebon*, 1890, blz. 496. — C. E., 28.3.1947, Gombert; *Lebon*, 1947, 138), de acten betreffende de verhoudingen tussen Regering en Parlement (C. E., 19.3.1947, Paraget; *Lebon*, 1947, 114), de diplomatieke acten (C. E. 28.4.1947, Lemaigre-Dubreuil; *Lebon*, 1947, 149) en de daden van oorlogvoering (Waline, *loc. cit.*).

Vóór 1875 werd de immuniteit van deze soort handelingen gefundeerd op het politieke karakter van het nagestreefde doel, later op een spitsvondig onderscheid tussen regering en bestuur (Cfr. Laferrière, *Traité de la juridiction administrative*, dl II, blz. 33), tussen « *actes de principe* » en « *application, journalière* », doch eindelijk kwam men er meer en meer toe elke poging tot verklaring op te geven en louter empirisch de lijst der gevallen bij te houden, volgens de ontwikkeling van de rechtspraak (Cfr. R. Bonnard, *Précis de droit public*, blz. 127).

De bedoelde lijst vertoont inmiddels een langzame neiging tot inkrimping, wijl gezaghebbende Franse juristen zich meer en meer bewust zijn geworden van de bezwaren die men ondervindt, wanneer men tracht dit middel van niet-ontvankelijkheid in rechte te verantwoorden.

Alibert oordeelde dat de theorie der regeringsdaden slecht paste in het kader van de Franse constitutionele wetten, dat zij slechts te verklaren was als een vrucht der noodzakelijkheid of der « *raison d'Etat* », begrippen die moeilijk te verzoenen zijn met de algemene principes van het Franse Staatsrecht, en dat zij niets anders was dan « *une doctrine tout empirique d'opportunisme politique* » (*Le contrôle juridictionnel de l'administration*, blz. 71. — Vgl. P. Duez, *Les actes de gouvernement*, blz. 79). Misschien was zij wel enigszins verantwoord door overwegingen van algemeen belang, doch zeker volkomen ongerechtvaardigd, wanneer zij dienen moest om de nalatigheden en vergissingen van de overheid te dekken, of nog « *si elle devenait un moyen commode de couvrir un déni de*

justice par une déclaration de principe » (*Le contrôle juridictionnel*, blz. 72).

Ook op Waline maakt het spookbeeld der rechtsweigerings indruk, waar hij betreurt dat deze theorie al te vaak voor de Conseil d'Etat een gelegenheid is geweest « *de n'avoir pas à porter un jugement sur des illégalités flagrantes du gouvernement* », hoewel het zeer dikwijls had kunnen volstaan zich eenvoudig te onthouden van critiek op de opportuniteit of ten gronde na te gaan of de overheid niet haar ruime discretionnaire bevoegdheden had overschreden (*Op. cit.*, blz. 98).

Ook Donnedieu de Vabres heeft, in een recent artikel, zijn critiek niet gespaard. « *La théorie des actes de gouvernement*, zo schrijft hij, *est pourtant fort simple: il n'y en a pas* ». In een democratisch regime, moet de Regering steeds voor al daden kunnen rekenschap geven voor de ene of andere jurisdictie. Haar min of meer ruime bevoegdheden in de gebieden van haar « *pouvoir discrétionnaire* » kunnen noch het vernietigen van haar onwettelijkheden, noch het herstel van haar fouten in de weg staan. Toch tracht Donnedieu nog enigszins de theorie juridisch te funderen door een restrictieve opvatting van de intern-executieve functie, waardoor hij b.v. de genadebesluiten als rechterlijke handelingen beschouwt en de diplomatieke acten als behorende tot de sfeer der internationale rechtsorde. Zo houdt hij zich nog in zekere mate aan het vroegere onderscheid tussen regering en bestuur (Zie zijn artikel in *Etudes et Documents*, 1949, blz. 44).

In feite getuigt de hele theorie der regeringsdaden van de sterk nawerkende invloed der verschillende autoritaire regimes, die Frankrijk bij herhaling heeft gekend, soms ook onder zeer republikeinse en democratische vormen.

Nochtans moet erkend worden dat ook in Groot-Brittannië, waar « *the Rule of Law* » het openbare leven beheerst en het prestige van de rechter veel groter is dan op het vasteland, het bestaan aanvaard wordt van de « *acte of State* », waarover de rechtbanken niet te oordelen hebben, en die precies overeenstemmen met de diplomatieke acten in de Franse administratieve rechtspraak (Cfr. E. C. S. Wade & G. Godfroy Phillips, *Constitutional Law*, blz. 176); men kent er ook nog het zeer algemene principe « *The King can do no wrong* » waardoor in vele gevallen elke voorziening wordt lamgeslagen.

Ook in België werd het bestaan van de regeringsdaden in zekere mate erkend bij de voorbereidende werken van de wet van 23 December 1946 (Zie hierover A. Mast, *De Regeringsdaden*, reeds hoger geciteerd). Ook Eerste-President Velge bleek deze theorie te aanvaarden (*Le Conseil d'Etat*, blz. 111-112 en blz. 179).

Anderen echter zijn er besliste tegenstanders van, zoals de heren Somerhausen en Cambier. Laatstgenoemde heeft er terecht op gewezen dat de leer der regeringsdaden slechts op blote beweringen berust en een terugkeer zou betekenen tot de gelukkig verlaten systemen van vóór 1920 (*La section d'administration du Conseil d'Etat*, blz. 53-56).

Een arrest van het Hof van Beroep te Brussel heeft op 9 December 1939 het principe gehuldigd dat de rechterlijke macht de daden van de Regering of de regeringsdaden — hoe men ze ook noemen wil — slechts kan erkennen en toepassen in de mate waarin zij met de wet overeenstemmen en binnen het raam blijven van de bevoegdheden der uitvoerende macht (*Pas.*, 1941, II, 20). Anderzijds heeft ook de afdeling wetgeving van de Raad van State in een advies van 22 Juni 1949 (gepubliceerd in het *Staatsblad* van

27 Juli 1949), er de aandacht op getrokken dat ook zogenaamde « maatregelen van politieke aard » bestuurshandelingen zijn in de zin van artikel 9 der wet van 23 December 1946.

Nu geeft ook de afdeling administratie blijk van haar scepticisme tegenover de leer der regeringsdaden. Wegens de beperkte gegevens van de behandelde zaken, kunnen de arresten van 19 Mei nog niet als een definitieve veroordeling dezer theorie worden beschouwd. Doch zij geven reeds een duidelijke aanwijzing in een richting, die naar onze mening de goede is.

In verband met de uitzetting van vreemdelingen moge hier nog worden opgemerkt dat het Hof van Cassatie reeds in 1848 een arrest velde, waarbij de bevoegdheid der rechterlijke macht werd bevestigd om de regelmatigheid der uitzettingsbesluiten te toetsen (*Cass.*, 13.1.1848; *Pas.*, 1848, I, 243. — In dezelfde zin *Cass.*, 12.3.1894; *Pas.*, 1894, I, 145). Het Hof bleek echter minder veeleisend voor wat de motivering betreft (Zie het zojuist geciteerde arrest van 12.3.1894 en ook dat van 13.2.1902, *Pas.*, 1902, I, 106).

Jan De Meyer.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 21 November 1949.

Voorzitter: M. Thienpont.

Raadsheren: MM. Van Wetter en Belpaire.

Advocaat-Generaal: M. Vanhoudt.

1. Wettelijke ontzetting. — Een wettelijk geïnterdiceerde blijft bevoegd tot de uitoefening van de uit de ouderlijke macht voortvloeiende rechten, behoudt inzonderheid het beheer van de goederen zijner minderjarige kinderen.
2. Schenkingen. — Schenking door ouder aan zijn minderjarige kinderen. — Wie is bevoegd tot aanneming? — Wetenschap van de vertegenwoordiger is wetenschap van de vertegenwoordigde.
3. Sequestratie (Wetsbesluit van 17 Januari 1945). — Sequestratie is geen straf.

1. De wettelijke interdictie ontnemt aan de veroordeelde enkel de bekwaamheid om zijn persoonlijke goederen te beheren, daaronder begrepen het in ontvangst nemen van geldsommen, alsmede om over zijn goederen te beschikken, tenzij bij testament.

Overigens behoudt de veroordeelde de uitoefening van alle andere rechten, voor zover die uitoefening verenigbaar is met zijn vrijheidsberoving. Hij blijft inzonderheid bekwaam tot de uitoefening van de uit de ouderlijke macht voortvloeiende rechten, o.m. van het wettelijk beheer van de goederen zijner minderjarige kinderen.

Het door de geïnterdiceerde in zijn hoedanigheid van wettelijk beheerder van de goederen zijner minderjarige kinderen gedane verzet tegen een presidiaal bevelschrift tot sequestratie is mitsdien ontvankelijk.

2. Niet geldig aangenomen schenkingen aan minderjarigen zijn voor de schenker niet verbindend.

Bij schenking door een der ouders aan zijn minderjarige kinderen kan de aanneming alleen geschieden door een der andere bloedverwanten in de opgaande linie (art. 935, lid 3, B. W.).

De vader kan in geen geval bij dezelfde overeenkomst optreden als schenker en als vertegenwoor-

diger zijner minderjarige kinderen om de schenking aan te nemen.

De bloedverwanten in de opgaande linie, die de schenking eventueel als vertegenwoordigers van de kinderen zouden hebben aanvaard, zouden op grond van hun bloedverwantschap moeten geacht worden bekend te zijn geweest met de aard van de ongeoorloofde bedrijvigheid van de vader-schenker (overtreding van art. 115 W. v. S.). Wetenschap van de vertegenwoordiger zou ook hier gelden als wetenschap van de vertegenwoordigde.

3. Sequestratie is geen straf, doch een louter burgerlijke maatregel tot vrijwaring van de rechten van de Staat. Het wetsbesluit van 17 Januari 1945 vereist niet dat de gelden afkomstig zijn van de ongeoorloofde bedrijvigheid van de veroordeelde om onder de sequestratie te vallen. Ook vóór de dagtekening van dat besluit verrichte handelingen kunnen ontduiking daarvan opleveren.

Dienst van het Sequester t/ Hermant en Van Eeghem.
Krijgsauditeur te Brugge t/ Hermant en Van Eeghem.

Overwegende dat de hoger beroepen, achtereenvolgens ingesteld door de Dienst van het Sequester en door de Krijgsauditeur bij de Krijgsraad te Brugge, vernocht zijn, daar zij eenzelfde beschikking dd. 20 October 1947 bestrijden, waarbij de Voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge ontvankelijk en gegrond heeft verklaard het verzet, gedaan door de beide geïntimeerden q.q. tegen een bevelschrift tot stelling onder sequester, door dezelfde magistraat op 30 April 1947 gegeven;

Overwegende dat krachtens artikel 3 van het wetsbesluit van 17 Januari 1945 betreffende de sequestratie der goederen van de personen, aan wie misdaden en wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat worden ten laste gelegd en de goederen van de verdachten, voormeld bevelschrift van 30 April 1947 op de vordering van voornoemde Krijgsauditeur heeft verklaard, dat in de onder sequester gestelde goederen van de veroordeelde Hermant Maurice zullen begrepen zijn de bedragen van drie bankdepositoboekjes, ieder groot 100.000 frank, op naam van de drie minderjarige kinderen van die veroordeelde, op grond dat zij aan die kinderen na 10 Mei 1940 zijn afgestaan door hun vader, terwijl de kinderen, op het ogenblik dat zij die bedragen verwierven, niet onkundig waren van de verdachte bedrijvigheid van hun vader;

Overwegende dat de veroordeelde Hermant Maurice, handelende als vader, beheerder der goederen van zijn minderjarige kinderen, alsmede voor zoveel nodig Van Eeghem Simonne, echtgenote van Hermant Maurice, voor zoveel nodig door hem daartoe gemachtigd, handelende als moeder, beheerder der goederen van voormelde kinderen, voor het geval haar echtgenoot daartoe niet zou gerechtigd zijn, verzet hebben gedaan tegen het bevelschrift van 30 April 1947;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van dit verzet, voor zover ingesteld door de geïntimeerde q.q., Hermant Maurice, wordt betwist door de appellant, Dienst van het Sequester, doch wordt erkend door de Procureur-Generaal, vertegenwoordiger van de andere appellant, de Krijgsauditeur te Brugge, terwijl die beide appellanten aannemen dat de geïntimeerde q.q., Van Eeghem Simonne, alleszins de nodige hoedanigheid heeft om, in vervanging van haar echtgenoot, op te treden namens de minderjarigen;

Overwegend dat de Dienst van het Sequester staande houdt dat, in gevolge zijn staat van wettelijke

interdictie, gevolg van de tegen hem wegens inbreuk op artikel 115 van het Wetboek van Strafrecht, door de militaire rechtsmacht uitgesproken veroordeling, Hermant Maurice het beheer werd ontnomen over de goederen van zijn minderjarige kinderen;

Doch overwegende dat de wettelijke interdictie enkel aan de veroordeelde de bekwaamheid ontnemt om zijn persoonlijke goederen te beheren, daaronder begrepen het in ontvangst nemen van gelijk welke sommen, alsmede om over die goederen te beschikken, tenzij bij testament (artikelen 22 en 24 Strafwetb.);

Dat integendeel, — behoudens ontzetting uit bepaalde rechten, uitgesproken krachtens bijzondere wetsbepalingen, — de veroordeelde de uitoefening van alle andere rechten behoudt voor zover die uitoefening verenigbaar is met zijn vrijheidsberoving;

Dat hij derhalve wettelijk bekwaam is gebleven om de uit de ouderlijke macht voortvloeiende rechten uit te oefenen, en nl. het wettelijk beheer over de goederen van zijn minderjarige kinderen;

Dat het instellen van het onderhavig geding door de geïntimeerde q.q., Hermant Maurice, op zich zelf afdoende bewijst dat hij ook in feite niet is verhinderd die daad van wettelijk beheer te verrichten;

Overwegende dat de eerste rechter dan ook met reden heeft beslist dat, voor zover het werd gedaan door de geïntimeerde Hermant Maurice in zijn hoedanigheid van wettelijke beheerder over de goederen van zijn minderjarige kinderen, het verzet ontvankelijk is;

Overwegende, integendeel, dat — na terecht te hebben aangenomen, overeenkomstig de bekentenis gedaan door de geïntimeerden q.q. binnen de perken van hun macht, zo in hun exploit van verzet als in hun conclusie, dat de betwiste bedragen voortkomen van schenkingen, gedaan op 13 September 1943 door de vader met het oog op het aanleggen van een kapitaal ten behoeve van ieder van zijn kinderen, — de eerste rechter dit verzet ten onrechte gegrond heeft verklaard op de enkele overweging dat het overbodig is er op te wijzen dat kinderen, die op het ogenblik van de schenking slechts de ouderdom van 9, 7 en 3 jaar hadden bereikt, niet mogen gerangschikt worden onder de personen die niet onkundig zijn van de verdachte aard van de bedrijvigheid van de schenker;

Overwegende, inderdaad, dat tot nog toe niet is gebleken dat de schenkingen, aangeboden door vader Hermant aan ieder van zijn minderjarige kinderen, geldig in hun naam werden aangenomen en derhalve bindend zijn geworden voor de schenker en tot gevolg hebben gehad de geschonken penningen te doen overgaan in het vermogen van die kinderen;

Dat, in zake, die aanneming enkel kon geschieden door een van de bloedverwanten in opgaande linie, zoals voorzien bij artikel 835, lid 3, van het Burgerlijk Wetboek;

Dat, in strijd met hetgeen een van de appellanten meent, de vertegenwoordiger van de kinderen voor die aanneming in geen geval hun vader wezen kon, daar deze laatste niet tevens optreden kon in eenzelfde contract als schenker en als vertegenwoordiger van de begiftigden;

Overwegende dat ofwel die schenkingen niet geldig werden aangenomen in naam van de kinderen vóór de datum waarop het misdrijf, dat aanleiding heeft gegeven tot de veroordeling van Hermant Maurice, het voorwerp is geweest van een telastlegging, hetgeen de sequestratie van zijn goederen met zich heeft gebracht en meteen hem het recht heeft ontnomen er over te beschikken;

Dat in voormeld geval geen schenking is tot stand

gekomen en de op de bankrekeningen van de kinderen door hun vader gestorte gelden eigendom van deze laatste zijn gebleven, zodat hun sequestratie van rechtswege is geschiedt;

Overwegende dat, indien de schenkingen geldig werden aangenomen vóór de hierboven bedoelde telastlegging, de bloedverwant die de begiftigde kinderen bij de aanneming heeft vertegenwoordigd, niet onkundig zijn kon, inachtnemende zijn bloed- of aanverwantschap met de schenker, van de aard van de ongeoorloofde bedrijvigheid van deze laatste;

Dat de geïntimeerden q.q. zelf toegeven dat die bedrijvigheid een aanvang heeft genomen in 1941, d.i. vóór de door hen erkende schenkingen;

Overwegende dat het niet opgaat te beweren dat, waar de vertegenwoordiging van de minderjarigen uitsluitend werd ingericht in hun voordeel, zij niet mag worden uitgespeeld in hun nadeel door te beslissen dat de kennis die hun vertegenwoordiger had van de bedrijvigheid van de vader, de kennis is van de vertegenwoordigden zelf;

Dat, immers, dergelijk stelsel onverenigbaar is met het begrip zelf van de vertegenwoordiging;

Overwegende dat het niet als ernstig kan worden aangezien dat — na, zoals hoger gezegd, uitdrukkelijk de hierboven vermelde oorsprong van de betwiste gelden gerechtelijk te hebben erkend, — de geïntimeerde q.q. thans voor het eerst in hoger beroep komen beweren dat die sommen geenszins in 1943 werden afgestaan om niet door vader Hermant, doch ten dele reeds vóór 10 Mei 1940 door de laatstbedoelde en voor het overige door familieleden;

Dat deze bewering, blijkbaar gedaan zijnde voor de noodwendigheden van de zaak en zonder gestaafd te zijn door bewijskrachtige stukken, niet opwegen kan tegen voormelde erkenning;

Dat, daar volgens de geïntimeerden q.q. zelf, die gelden slechts voor een deel buiten de sequestratie zouden kunnen blijven, deel dat zij in gebreke blijven te bepalen, de bewarende en voorlopige maatregel van de Dienst van het Sequester allezins als gerechtvaardigd voorkomt;

Dat desvoorkomend het de meest gerede partij behoort een betwisting omtrent de eigendom van de gelden aanhangig te maken bij de bevoegde rechter;

Overwegende dat de geïntimeerden q.q. nog ten onrechte staande houden dat de maatregel van sequestratie van de gelden van de minderjarigen een gevolg is van de strafveroordeling van hun vader en dergelijke maatregel indruist tegen het principe van de persoonlijkheid van de straf;

Dat zij echter uit het oog verliezen dat de sequestratie, die trouwens reeds bestond vóór de veroordeling van de vader en nl. van af zijn inbeschuldigingstelling, — uit haar aard zelf een louter burgerlijke maatregel is tot vrijwaring van de rechten van de Staat;

Overwegende, eindelijk, dat het wetsbesluit van 17 Januari 1945 geenszins vereist dat bewezen worde dat de gelden, die de kinderen zouden hebben verworven, voortkomen van de ongeoorloofde bedrijvigheid van de veroordeelde;

Dat het bovendien rechtstreeks strijdig is met de bepaling van artikel 3 van dat wetsbesluit en met het daardoor nagestreefde doel, — de reeds gepleegde of de aan de gang zijnde bedrieglijke handelingen ten einde de personen, tegen wie zij is gericht, insolvent te maken — te beweren dat, omdat de bewuste geldstortingen zijn geschied in 1943 en het wetsbesluit eerst dagtekent van 1945, er geen ontduiking van dat besluit mogelijk zou zijn;

Dat, indien het plaatsen van de gelden op de naam

van de kinderen is geschied zonder dat deze de eigendom er van hebben verkregen, zulks een van de hoger aangehaalde bedrieglijke handelingen uitmaakt;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord in openbare terechtzitting de eensluidende conclusie van advocaat-generaal Vanhoudt;

Alle andere conclusies als ongegrond van de hand wijzende;

Voegt samen de op de algemene rol onder de nummers 2661 en 2952 ingeschreven zaken;

Ontvangt het hoger beroep, ingesteld zo door de Dienst van het Sequester als door de Krijgsauditeur bij de Krijgsraad te Brugge;

Verklaart die hoger beroepen gegrond; doet dienvolgens de bestreden beschikking dd. 20 October 1947 te niet, voor zover zij het verzet van de geïntimeerden q.q. tegen het bevelschrift dd. 30 April 1947 gegrond heeft verklaard en de appellanten heeft verwezen in de kosten;

Opnieuw wijzende, verwerpt het voormeld verzet als ongegrond en verstaat dienvolgens, dat het bevelschrift dd. 30 April 1947 zijn volle uitwerking zal hebben;

Veroordeelt geïntimeerden q.q. in de kosten van de beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

13 Juli 1950.

Voorzitter : M. Hellemans.

Rechters : M.M. Croonen en Gerard.

Advocaten : Mrs Wagemans en De Ridder.

Wettelijke ontzetting. — Benoeming van een curator, niet van een voogd. — De echtgenote van de veroordeelde is niet van rechtswege curatrice.

Over de strafrechterlijk veroordeelde, die in staat van wettelijke ontzetting is, wordt een curator benoemd, niet een voogd. Dit blijkt uit de geschiedenis van de totstandkoming van art. 23 W. v. S.

De echtgenote van de veroordeelde is niet van rechtswege diens curatrice. Er moet een curator worden benoemd, ook al is de wettelijk geïnterdiceerde gehuwd.

De strekking van de wettelijke ontzetting is een geheel andere dan die van de gerechtelijke interdictie; deze dient tot bescherming van de krankzinnige, terwijl gene ten doel heeft aan de veroordeelde de middelen te ontnemen om de uitvoering van zijn straf te verzachten of zelfs te ontgaan. De ratio van art. 506 B. W., zijnde de plicht van de echtgenoten onderling tot hulp en bijstand, ontbreekt derhalve ten enenmale t.a.v. de wettelijke ontzetting.

Belgische Staat t. De Ron-Bus.

Aangezien de Belgische Staat bij geregistreerd exploit van deurwaarder Coveliers te Mechelen dd. 27 Februari 1948 verweerster liet dagvaarden in haar hoedanigheid van wettige voogdes over haar echtgenoot De Ron Felix, ten einde, nadat zij door de rechtbank zal gemachtigd zijn om in voormelde hoedanigheid op te treden, zich te zien en te horen veroordelen bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, tot een schadeloosstelling van 50.000 frank met de wettelijke intresten en de kosten;

Aangezien eiser laat gelden dat bij arrest van het Krijgshof te Gent, op tegenspraak gewezen de 1 April 1947 en hetwelk kracht van gewijsde heeft verkregen, De Ron Felix, echtgenoot van mevrouw Bus Suzanna, veroordeeld werd tot levenslange hechtenis;
 Dat de veroordeelde, die voor de oorlog luitenant was bij het 8e linieregiment, tijdens de bezetting het ambt van majoor bij de Fabriekswacht waarnam en dat zijn handelingen aan de Belgische Staat een materiële en morele schade hebben berokkend, welke deze raamt op 50.000 frank;

Wat de ontvankelijkheid betreft :

Aangezien verweerster laat gelden dat zij niet tot curator over de goederen van haar echtgenoot werd benoemd door de familieraad, zoals dit bij artikel 23 van het Strafwetboek wordt voorgeschreven;

Dat het dus ten onrechte is dat eiser haar gedagvaard heeft als wettige voogdes, vermits zij deze hoedanigheid niet bezit en de eis, zoals hij werd ingesteld, niet ontvankelijk dient te worden verklaard;

Aangezien vaststaat dat bij toepassing van de artikelen 21 en 22 van het Strafwetboek De Ron Felix, echtgenoot van Bus Suzanna, in wettelijke interdictie is en civielrechtelijk onbekwaam zijn goederen te beheren in de zin van artikel 22 van het Strafwetboek;

Aangezien naar luid van artikel 23 van hetzelfde Wetboek de veroordeelde, die in staat van wettelijke interdictie is, een « curator » wordt benoemd om zijn goederen te beheren en die benoeming en dat beheer onderworpen zijn aan de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de voogdij van geïnterdiceerde personen;

Aangezien verweerster dus ten onrechte gedagvaard werd in de hoedanigheid van « voogdes », daar het hier geen « voogd » maar een « curator » geldt;

Dat in tegenstelling met de door eiser ingeroepen leer van professor Kluyskens, als zou de wetgever met « curator » eigenlijk een « voogd » bedoelen, de voorbereidende werken van het Strafwetboek van 1867 op dit punt uitdrukkelijk bevestigen dat het hier wel degelijk een « curator » geldt en geenszins een « voogd »;

Dat inderdaad het oorspronkelijk ontwerp van het Strafwetboek « een voogd en een toeziende voogd » voorzag maar dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers de tekst van het Wetboek van 1810 heeft overgenomen, omdat, zo verklaarde de Volksvertegenwoordiger die het amendement verdedigde, het hier geen voogd geldt, vermits een voogd niet alleen belast is met het beheer der goederen, maar ook zorg moet dragen voor de persoon, hetgeen hier niet het geval is (cfr. Nypels, Législation criminelle, livre I du Code, commentaire IV, n° 109);

Aangezien thans moet onderzocht worden of elk der echtelieden van rechtswege curator is over zijn wettelijk geïnterdiceerde echtgenoot, dan wel of een curator dient te worden benoemd, zelfs wanneer de veroordeelde gehuwd is, met andere woorden, of artikel 506 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing is, wanneer het een wettelijke interdictie geldt;

Aangezien artikel 23 van het Strafwetboek uitdrukkelijk bepaald dat de veroordeelde, die in staat van wettelijke interdictie is, een curator zal « benoemd » worden, en verder... deze « benoeming » en « beheer » dat het enig artikel van de wet van 12 Juli 1931, hetwelk artikel 23 van het Strafwetboek aanvult, verder zegt : de commissie tot beheer van de gevangenis stelt een uit haar leden te kiezen voorlopige bewindvoerder aan om voor de goederen van de veroordeelde te zorgen tot de curator « benoemd » is;

Aangezien men hieruit moet afleiden dat de wetgever hier alleen de datieve curatele bedoelt met uitsluiting van elke wettelijke curatele; dat de zinssnede « die benoeming en dat beheer zijn onderworpen aan de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de voogdij van ontzette personen » niet in strijd is met boven aangegeven verklaring, vermits zij alleen betrekking heeft op de wijze, waarop de curator zal benoemd worden, d.w.z. door de familieraad;

Aangezien overigens in de grond de curatele der wettelijk geïnterdiceerde personen essentieel verschilt van de voogdij der gerechtelijk ontzette personen;

Dat inderdaad de gerechtelijke interdictie, die een beschermende onbekwaamheid is, tot doel heeft het patrimonium van de krankzinnige te beschermen en de voogd tot eerste plicht heeft de inkomsten van de geïnterdiceerde aan te wenden om zijn ongelukkige toestand te verzachten en om zijn herstel te bespoedigen; terwijl de wettelijke interdictie van de artikelen 20 en 21 van het Strafwetboek een rechtsverval uitmaakt ten einde aan de veroordeelde de middelen te ontnemen om de uitvoering van de straf te verzachten en hem te beletten zijn bewakers om te kopen ten einde te kunnen ontvluchten; zodat de redenen, die aan artikel 506 van het Burg. Wetboek ten gronde liggen, namelijk de plicht van hulp en bijstand waartoe de echtgenoten tegenover elkander gehouden zijn, niet bestaan, wanneer het een wettelijk geïnterdiceerde geldt;

Aangezien hieruit volgt dat de eis zoals hij is ingesteld, niet ontvankelijk is (Beroep Brussel, 5-3-1949, Rev. Prat. Not. Maart 1949, blz. 83);

Om deze redenen :

De rechtbank,

Verklaart de vraag niet ontvankelijk; wijst eiser ervan af en veroordeelt hem in de kosten.

NOOT : Vg. Rechtbank Leuven, 1 Juli 1947, R. W. 1947/1948, 192 e.v., in andere zin; Hof van Beroep Brussel, 5 Maart 1949, Rev. prat. Not. Belge, 1949, p. 83 e.v. in de zin van bovenstaand vonnis.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 7 Juni 1950.

Voorzitter : M. Roevens.

Rechters : MM. Sury en Verhaegen.

Advocaten : Mrs. Posenae en Cornette.

Aansprakelijkheid van gemeente voor de toestand van een openbare gemeenteweg. — Overmacht. — Taak van de rechterlijke macht.

De gemeente is niet aansprakelijk indien de gevaarlijke toestand van de weg te wijten is aan overmacht; als zodanig dient te worden aangemerkt het baldadige plaatsnemen door onbekenden van rioolmondroosters in het midden van een rijweg.

Het vaststellen van algemene principes behoort niet tot de taak van de rechter, die slechts te oordelen heeft over de door partijen ingestelde eis.

Stad Antwerpen t/ Adriaenssens.

Gezien de gedingstukken, o.m. 1° het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis, waartegen hoger beroep, gewezen door de Vrederechter van het eerste kanton Antwerpen in dato 18 Januari 1950; 2° de geboekte en

hieraan gehechte beroepsakte, betekend door deurwaarder M. Courboin te Antwerpen in dato 8 Maart 1950;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingesteld en derhalve ontvankelijk is;

Overwegende dat de feiten, die aanleiding gaven tot de oorspronkelijke eis van thans geïntimeerde, als volgt kunnen samengevat worden: geïntimeerde rijdt in de nacht van 10 op 11 October 1948 met zijn auto door de Pothoekstraat te Antwerpen, wanneer zijn wagen op een rioolmondrooster stuit en beschadigd wordt voor een bedrag van 2.060 frank;

Dat de eerste rechter beslist heeft dat elk der partijen voor de helft diende verantwoordelijk verklaard te worden;

Overwegende dat het bestreden vonnis van het standpunt uitgaat dat de gemeente steeds verantwoordelijk is, wanneer de weg niet in zijn gewone toestand verkeert, zoals die gewild en voorgeschreven werd door de bevoegde gemeente-overheid;

Overwegende dat de rechtspraak en rechtsleer, in dit vonnis vermeld, doelen op volgende gevallen:

1. Hof van Verbreking, 19 April 1934, Pas. 1934, I, 249: de inzakking van een kalseide bij de doorgang van een vrachtwagen;

2. K. Brants: Het Belgisch Gemeenterecht, 1947, nr 905, die zegt dat de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud der wegen ingeval van inzakking of uitholling der wegen en de verantwoordelijkheid dan nog gedekt is, zo ze voortkomt uit een vreemde oorzaak. Deze auteur haalt twee beslissingen aan (vonnis Namen, 21 Januari 1934, en arrest Brussel, 16 September 1937), die verklaren dat de gemeente verantwoordelijk is, wanneer zij kennis heeft van een gevaar, welke ook de oorzaak er van zij, en zij verwaarloost de nodige maatregelen te treffen om de veiligheid van het verkeer te verzekeren;

3. Cyr. Cambier: «La Responsabilité de la Puissance Publique et de ses Agents», die zegt dat de gemeente verantwoordelijk is «des conséquences dommageables de ses fautes d'omission et de commission dans l'entretien de ces voies»;

4. Burgerlijke Rechtbank Oudenaarde, 17 November 1948, Rechtsk. Weekbl. 1948-1949, 791, dat dit vonnis in zijn motivering zegt dat er twee gevallen bestaan, waarin een gemeente aansprakelijk zal zijn: 1° wanneer de openbare weg niet in zijn gewone toestand verkeert, zoals deze gewild en voorgeschreven werd door de bevoegde gemeente-overheid; en 2° wanneer de voorgeschreven toestand zó is dat de weggebruiker normaliter uit hoofde van die toestand aan gevaaren blootgesteld wordt, die hij niet kan voorzien en voor dewelke hij zich niet kan hoeden;

Dat in dit beslecht geval de verdwijning van twee kailladders geen invloed had uitgeoefend op de wijze waarop het ongeval zich had kunnen voordoen of op de wijze waarop men het slachtoffer hulp had kunnen bieden;

Overwegende derhalve, dat de ontleding der bronnen waaruit de eerste rechter zijn overtuiging heeft geput, er op wijst dat hij van een verkeerd standpunt is uitgegaan;

Dat hij ten onrechte geen belang heeft gehecht aan de verwijzing, die in het door hem aangehaalde vonnis van Oudenaarde gedaan wordt naar de noot onder het arrest van het Hof van Verbreking van 11 Mei 1933 (Pas. 1933, I, 226) in dit vonnis woordelijk overgenomen... «Ten tweede dat de particulier, die een weg gebruikt, enkel maar het recht heeft hem te gebruiken in de staat waarin hij bij beslissing van het bestuur gesteld werd, doch dat hij het recht heeft hem

in die staat te gebruiken, d.w.z. dat de weg zich in de voorgeschreven toestand moet bevinden, *uitgenomen de gevallen van heerkraft*»;

Overwegende dat het derhalve past te onderzoeken of in casu beroepster een fout heeft begaan, die haar verantwoordelijkheid medebrengt (Verbreking, 1 December 1881, B. J. 1881, 1572) of wel of bedoeld ongeval aan overmacht toe te schrijven is;

Overwegende dat het geval van overmacht voor beroepster voldoende voortspruit uit de feitelijke omstandigheden; dat beroepster zelf in zijn klacht aan de politie de aanwezigheid van de rioolmond midden op de weg als een «vandalastreek» bestempelt, dat hij in zijn brief van 19 Januari 1949 aan beroepster letterlijk schreef: «de drie roosters waren *opzettelijk* van de schepputten weggenomen en in het midden van de rijweg geplaatst...»;

Overwegende dat, zo men het standpunt van de eerste rechter geheel zou overnemen, zulks er toe zou leiden de gemeente aansprakelijk te verklaren voor de aanwezigheid op de steenweg van spijkers, die een lekke band veroorzaken of de aanwezigheid van vruchtschillen, die de val van een voorbijganger veroorzaken;

Dat deze gevallen, zowel als het thans betwiste, ontegensprekelijk als een geval van overmacht dienen beschouwd te worden, die dan ook de verantwoordelijkheid der gemeente uitsluiten, daar logisch niet kan verwacht worden dat de gemeente in elke straat een voortdurend toezicht zou uitoefenen;

Dat het anders gesteld is in de hierboven aangehaalde gevallen, zoals de aanwezigheid van een onverlichte hoop straatstenen, een uitholling in de steenweg, enz.;

Dat kortom elk geval afzonderlijk dient beoordeeld te worden en de Rechtbank, in de huidige zaak in feite oordelend, de mening is toegedaan dat de aanwezigheid van de rioolmondrooster aan overmacht toe te schrijven is en zij soeverein is om daarover te oordelen (De Page, II, 1036, in fine; Verbreking, 18 Febr. 1886, Pas. 1886, I, 78, en Verbreking, 6 Juli 1896, Pas. 1896, I, 232);

Overwegende dat beroepster vraagt over een algemeen principe te beslissen, maar de Rechtbank slechts te oordelen heeft over het aannemen of het verwerpen der eisen van partijen en het beslissend gedeelte geen algemene principes heeft vast te leggen, die trouwens hierboven besproken werden (zie «Les Nouvelles», V° Le magistrat, nr 2536bis);

Om deze redenen,

De Rechtbank, zetelend in hoger beroep en rechtdoende op tegenspraak;

Na er over beraadslaagd te hebben; alle andere strijdige besluiten van de hand wijzend als niet ontvankelijk, althans ongegrond; ontvangt het beroep; verklaart het gegrond; doet het bestreden vonnis te niet en, opnieuw rechtdoende, wijst geïntimeerde's oorspronkelijke eis af;

En rechtdoende op het incidenteel beroep; verklaart het ontvankelijk, doch ongegrond;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten der beide instanties.

NOOT: Deze beslissing dient te worden vergeleken met het vonnis van de Rechtbank te Oudenaarde; dd. 17 November 1948 (R. W. 1948-1949, 791). Dit vonnis haalt twee gevallen aan, waarin de gemeente verantwoordelijk is voor schade, veroorzaakt door de toestand van een openbare weg, te weten: a) wanneer de weg niet in de toestand verkeert zoals voorgeschreven door de bevoegde gemeente-overheid; b)

wanneer de voorgeschreven toestand van de weg van die aard is, dat de weggebruiker daardoor normaal aan gevaren blootgesteld is, die hij niet kan voorzien en waartegen hij zich niet kan behoeden.

Het eerste van deze gevallen dient uitgelegd te worden in deze zin, dat de gemeente slechts verantwoordelijk is, wanneer de weg zich niet in de voorgeschreven toestand bevindt, voor zoveel haar enige fout of verzuim verweten kan worden. Dit zal namelijk het geval zijn, wanneer er zich een inzinking of een uitholling in een weg heeft voorgedaan, ten gevolge van gebrek aan onderhoud, wanneer de gemeente kennis heeft van een gevaar en verwaarloost de nodige maatregelen te treffen, enz., maar niet wanneer, buiten haar weten en vóór het haar mogelijk is op te treden, sabotagedaden op een weg werden gepleegd.

R. P.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST. NIKLAAS

1e kamer. — 6 December 1949.

Voorzitter. M. Dirix.

Rechters: M.M. Blauwaert en Maes.

Referendaris: M. L. Thuytsbaert.

Advocaten: Mrs. R. De Schrijver en De Cleene.

1. Dagvaarding. — *Exceptio obscuri libelli*?
2. Oneerlijke mededinging. — *Op zichzelf geoorloofde handelingen kunnen in bepaalde omstandigheden oneerlijke mededinging opleveren.*

1. *Het onderwerp van de eis en de gronden en redenen waarop hij steunt blijken voldoende uit de bewoordingen der dagvaarding. De wijze waarop gedaagde verweer heeft gevoerd is het beste bewijs, dat hij zeer goed begrepen heeft wat van hem wordt gevorderd en op welke gronden. De opgeworpen «exceptio obscuri libelli» moet derhalve worden afgewezen.*
2. *Op zichzelf geoorloofde handelingen kunnen in bepaalde omstandigheden en in verband met het gebruik van onoorbare middelen oneerlijke mededinging opleveren.*

Claus gebroeders t/ Van Haver.

Gezien het exploit van rechtsingang van 3 November 1949, betekend door deurwaarder Aimé Van Puyvelde te St. Niklaas;

Aangezien de eis er toe strekt «gedaagde te horen veroordelen, om, op grond van de redenen uiteengezet in de inleidende dagvaarding: 1° aan de aanlegster, ten titel van schadevergoeding, te betalen de som van 100.000 frank, bedrag te vermeerderen of te verminderen in de loop van het geding; 2° gedaagde verbod te horen opleggen voortaan publiciteitsmethodes aan te wenden als deze in de dagvaarding aangeklaagd; 3° gedaagde te horen zeggen dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan oneerlijke mededinging; derhalve te horen bevelen dat het vonnis van veroordeling en vaststelling van oneerlijke mededinging op zijn kosten zal gepubliceerd worden in extenso in drie bladen, in twee verschillende uitgaven, telkens op de eerste bladzijde, n.l. in het «Reklaamblad van St. Niklaas», de «Gazet van Antwerpen» en het «Handelsblad»; 4° gedaagde te horen veroordelen tot de rechterlijke intresten en de proceskosten; dit alles bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande verzet of beroep en zonder borg»;

Aangezien aanlegster tot staving van haar eis aanvoert dat zij, na onderhandelingen met de Kamer voor Handel en Nijverheid te St. Niklaas en in verstandhouding met haar, op zich nam het drukken en uitgeven van een Handels- en Nijverheidsboek voor Sint-Niklaas, bevattende de lijst en adressen der nijveraars en handelaars, de beschrijving der historische en andere merkwaardigheden der stad, de administratieve diensten, de beoefenaars van vrije beroepen en meer andere inlichtingen, alsook advertenties en publiciteit van alle aard;

dat ter uitvoering van deze opdracht haar de steun van het gemeentebestuur van Sint-Niklaas werd toegezegd;

dat al de onderhandelingen, te dien einde gevoerd, plaats vonden einde Augustus en in de loop der maand September 1949;

dat het welslagen van druk en uitgave afhangt en van de inlichtingen, welke in het boek worden verwerkt, en van de advertenties, en van het aantal intekenaars;

dat gedaagde, kennis gekregen hebbende van het nakend verschijnen dezer uitgaven, onmiddellijk, door allerlei niet eerlijke of alleszins met de oneerlijke mededinging gelijkstaande middelen, schade heeft berokkend aan aanlegster en namelijk gepoogd heeft de door aanlegster ondernomen druk en uitgave van het Handels- en Nijverheidsboek voor Sint-Niklaas te kelderen;

dat aanlegster meer bepaald ten laste van gedaagde aanvoert:

1° dat deze laatste afgevaardigden rondstuurt, die aan de hand van de «Lierse Gids», door aanlegster uitgegeven, inlichtingen, advertenties en intekeningen verzamelen;

2° dat gedaagde door rondschrijven en door de manier van optreden van zijn aangestelden verwarring poogt te stichten en zich doet doorgaan als de uitgever van het Adresboek, gesteund door de Kamer van Handel en Nijverheid en door het stadsbestuur van Sint-Niklaas;

3° dat gedaagde een publiciteit voert, die de slaafse nabootsing is van de door aanlegster gevoerde;

dat de aangehaalde handelingen een oneerlijke concurrentie uitmaken, die haar eis ten volle wettigen;

Aangezien verweerder in de eerste plaats de exceptio obscuri libelli opwerpt, beweerende dat de feiten, waarop de eis steunt, te weinig duidelijk zijn omschreven;

Aangezien verweerder niet ernstig kan beweren dat het onderwerp van de eis en ook de gronden en redenen waarop hij steunt, niet voldoende blijken uit de termen der dagvaarding;

dat de wijze, waarop verweerder zijn verdediging heeft voorgedragen, het beste bewijs is dat hij zeer goed weet waarom hij voor de rechter geroepen wordt; dat hij zich dienaangaande niet heeft kunnen vergissen en in staat geweest is zijn verdediging in goede voorwaarden voor te bereiden;

dat de inleidende dagvaarding dan ook geldig is;

Ten gronde:

Aangezien niemand ter wereld aan verweerder het recht kan ontzeggen een boek samen te stellen en uit te geven met de adressen van de in de stad St. Niklaas gevestigde handelaars en nijveraars, en waarin tevens vermeld en beschreven worden de historische of toeristische merkwaardigheden der stad, de administratieve diensten, enz.; in één woord, alle inlichtingen welke de inwoners der stad zelf tot nut kunnen zijn of de belangstelling van vreemdelingen gaande maken; dat evenmin iemand het verweerder kan kwalijk

nemen dat hij met het oog op een persoonlijk geldelijk belang tracht zoveel mogelijk advertenties voor dergelijk boek te winnen en door een passende reclame een groot aantal intekeningen pooft te werven;

dat ook aanlegster niets van die aard aan verweerder ten laste legt;

dat hetgeen de aanlegster aan verweerder verwijt niet is: het uitgeven van een adresboek of gids voor Sint-Niklaas, doch zulks te doen in de bepaalde omstandigheden, in de dagvaarding uiteengezet en met middelen die strijdig zijn met een eerlijke handel;

Aangezien, immers, uit de bestanddelen der zaak blijkt:

dat de gedachte om een «Handels- en Nijverheidsboek voor St. Niklaas» te drukken en uit te geven door aanlegster werd opgevat in Augustus 1949; dat zij, om dit doel te verwezenlijken, de medewerking en steun vroeg en ook verkreeg van de Handels- en Nijverheidskamer en van het gemeentebestuur van Sint-Niklaas;

dat zulks zo weinig kan betwist worden dat het uitgeven door de Firma A. & G. Klaus, te Brugge, van een «Handels- en Nijverheidsboek voor Sint-Niklaas» door de plaatselijke Kamer van Handel en Nijverheid ter kennis werd gebracht van haar leden, die tevens werden aangezet «de nodige inlichtingen bereidwillig en in volle vertrouwen te verstrekken aan de uitgevers»;

dat intussen de aanlegster met verweerder onderhandelde om deze laatste tegen overeen te komen voorwaarden te belasten met de verkoop van het door haar uit te geven boek;

dat blijkt dat de beslissende reden voor aanlegster om de alléénverkoop van haar boek aan verweerder, bij voorkeur boven andere hier ter stede gevestigde boekhandelaars toe te vertrouwen, het feit geweest is dat verweerder zich bij haar had doen doorgaan als zijnde lid van de Handelskamer van Sint-Niklaas;

dat de onderhandelingen tussen partijen nog aan de gang waren, toen aanlegster vernam dat verweerder, in strijd met hetgeen hij haar had voorgespiegeld, sinds twee jaar niet meer lid was van de Handelskamer; dat aanlegster niet alleen haar misnoegdheid uitte tegenover verweerder, omdat hij haar in dwaling had gebracht, maar op grond hiervan en ook nog om andere redenen haar aanbod van alléénverkoop introk, dit bij schrijven van 4 October 1949;

dat, nauwelijks de onderhandelingen afgebroken, verweerder de plannen van de aanlegster tot de zijne maakte en, zonder enig verwijl, in twee opeenvolgende circulaire ter kennis van de bevolking bracht dat door zijn firma met de medewerking van de Handelskamer en de steun van het gemeentebestuur, eerlang zou verschijnen het «Adresboek van Sint-Niklaas», waarin zouden voorkomen: al de zakenmensen der stad met hun firmamaat, de stadsdiensten, de naamlijst der dokters en apothekers, een beschrijving van de voornaamste gebouwen der stad, de beroepsgroeperingen, de publieke instellingen, de onderwijsinstellingen, enz.;

Aangezien niet ernstig kan betwist worden, dat verweerder misbruik heeft gemaakt van hetgeen hij, dank zij het aanbod dat aanlegster hem gedaan had, te weten was gekomen omtrent de plannen van laatstgenoemde betreffende het uit te geven «Adresboek van St. Niklaas» om beslag te leggen op het idee van aanlegster, het voor zijn rekening te nemen en uit te werken met een overhaasting, die op zich de laakbare bedoeling van verweerder verraadt;

dat ook niet kan ontkend worden dat de door verweerder gevoerde publiciteit om zijn plan te verwezenlijken een slaafse nabootsing is, om niet te zeggen de

letterlijke overneming, van de door aanlegster gevoerde; dat, wat nog erger is, verweerder zich bij zijn propaganda beroept op het gezag en de steun van instellingen en bestuurlijke lichamen, die niet aan hem, maar alléén aan aanlegster waren toegezegd, zoals blijkt uit een schrijven van het College van Burgemeester en Schepenen der stad St. Niklaas op 19 October 1949, geadresseerd aan aanlegster;

Aangezien dergelijke praktijken niet verenigbaar zijn met eerlijke gebruiken van handel en nijverheid; dat het onbetwistbaar daden zijn van ongeoorloofde mededinging die op zich zelf reeds de door aanlegster ingestelde rechtsvordering alleszins principieel wettigen;

Aangezien aanlegster echter verweerder nog meer laakbare handelingen verwijt; dat zij meer bepaald aanvoert en aanbiedt te bewijzen door alle rechtsmiddelen, ook door getuigen, dat:

1° verweerder, als standaardtype van het door hem uit te geven adresboek aan de belangstellenden voorlegt «De Lierse Gids», door aanlegster uitgegeven;

2° verweerder zich bij het publiek doet doorgaan voor de officieel aangestelde van het stadsbestuur en van de Kamer van Handel en Nijverheid, met wier akkoord, medewerking en steun, hij beweert het Adresboek voor St. Niklaas uit te geven;

3° de aangestelden van verweerder zich in de hiervoor vermelde hoedanigheid bij talrijke personen hebben voorgesteld;

Aangezien de door aanlegster aangehaalde feiten ontegensprekelijk daden zijn van ongeoorloofde mededinging;

dat inderdaad «De Lierse Gids» door aanlegster werd ontworpen, samengesteld, gedrukt en uitgegeven; dat de typische omslag van het boek onbetwistbaar een origineel karakter vertoont, zodat het aan verweerder niet toegelaten was het als propagandamiddel te gebruiken tot eigen persoonlijk profijt;

dat, wat betreft de feiten 2 en 3, niet behoeft te worden betoogd dat een voorstelling der feiten in strijd met de waarheid onvermijdelijk tot gevolg moest hebben verwarring te stichten bij het publiek;

Aangezien, al is het bewijs van de door aanlegster gestelde feiten niet absoluut noodzakelijk, zoals reeds hoger aangetoond, om de gegrondheid van de eis te bewijzen, het niettemin wenselijk voorkomt het bewijs ervan toe te laten omdat, mochten ze juist blijken, er rekening zal dienen mede te worden gehouden bij de begroting van de door aanlegster geleden schade;

Om deze redenen:

De Rechtbank, gelet op de artikelen 2, 36, 37 en 41 in gerechtszaken, vonnis wijzende op tegenspraak, alle verdere of strijdige conclusiën van de hand wijzende, zegt voor recht dat het nu reeds vaststaat dat verweerder zich heeft schuldig gemaakt aan ongeoorloofde mededinging ten nadele van aanlegster; doet dienvolgens verbod aan verweerder voortaan publiciteitsmethodes en praktijken aan te wenden als de hierboven aangeklaagde; en, alvorens verder te beslissen, laat aan aanlegster toe te bewijzen door alle rechtsmiddelen, getuigenverhoor inbegrepen, de drie door haar gestelde feiten, welke geacht worden hier herhaald te zijn; behoudt aan verweerder het tegenbewijs voor door dezelfde middelen; benoemt tevens als deskundige de heer Raoul Gyselinck, accountant te Gent, Kraanlei, 31, met opdracht, na alle nuttige inlichtingen ingewonnen en kennis genomen te hebben van de boekhouding van verweerder en van het proces-verbaal van het te houden getuigenverhoor, in een omstandig en met redenen omkleed verslag, de schade

te begroten door de aanlegster geleden als rechtstreeks gevolg van de door verweerder onrechtmatig gevoerde reclame voor het Adresboek voor Sint-Niklaas; gelast de deskundige zijn verslag onder ede te bevestigen overeenkomstig de wet en ter griffie neer te leggen;

Behoudt de kosten voor;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 3 November 1949.

Voorzitter : M. Reyniers.

Rechters : MM. Loicq en Dutry.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs. Vrancken (Antwerpen) en Van Hauwermeiren (Gent).

Bewijs in scheepvaartzaken. — Te laat gedaan verzoek om een onderzoek door deskundigen.

Het meer dan tien maanden na de feiten gedane aanbod om bewijs te leveren door een onderzoek van deskundigen moet als te laat gedaan worden afgewezen, omdat zulk bewijs thans geen voldoende waarborgen meer zou bieden, zowel wat betreft de overtuiging van de rechtbank als wat betreft de rechten van de verdediging.

N.V. West Kust t/ Stevens.

Overwegende dat de vordering strekt tot betaling van 25.000 frank schadevergoeding als bedrag van de schade, door eiseres geleden tengevolge van de stranding van haar schip « Westkust » te Emmerich (Duitsland) op 24 December 1948, stranding welke eiseres in de dagvaarding toeschrijft aan de « fouten en verkeerde manoeuvres » van het schip « A bientôt », toebehorend aan verweerder;

dat eiseres in haar besluiten deze fouten nader bepaalt, wanneer zij verklaart dat de stranding te wijten is aan de waterverplaatsing, veroorzaakt door het voorbijvaren van het schip « A bientôt », aldus klaarblijkelijk beogende een abnormale waterverplaatsing, in acht genomen de voorwaarden, de regelen en de gebruiken betreffende het varen op de Rijn;

Overwegende dat verweerder ten onrechte deze vordering als duister bestempelt, daar haar voorwerp en haar rechtsgrond duidelijk bepaald zijn;

dat het volstaat dat eiseres de beweerde fout aanstipte, te weten de abnormale waterverplaatsing, en zij niet verplicht was daarenboven de wijze te vermelden, waarop de beweerde fout begaan zou zijn;

Overwegende echter dat het bewijs van bedoelde fout door eiseres niet wordt geleverd;

dat haar aanbod om dit bewijs door deskundig onderzoek te leveren meer dan 10 maanden na de feiten in de omstandigheden van de zaak niet dient te worden ingewilligd, daar zulk bewijs thans geen voldoende waarborg meer zou bieden, zowel wat betreft de overtuiging van de Rechtbank als wat betreft de rechten van de verdediging;

dat eiseres vanaf 13 Januari 1949 door een schrijven van de verzekeraar van verweerder wist dat deze laatste elke verantwoordelijkheid voor bedoelde stranding betwistte;

dat eiseres desondanks niets meer van zich liet horen tot de dagvaarding van 30 Juli 1949 (vergelijk Pollet, L'abordage fluvial, nrs 632 en volg.);

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Makende melding dat

Verklaart de vordering ontvankelijk en, rechtdoende ten gronde, verklaart dat het verzoek om een deskundig onderzoek te laat is gedaan;

Stelt vast dat eiseres de fout, welke zij aan verweerder toeschrijft, niet door andere rechtsmiddelen bewijst;

Wijst dienvolgens de vordering van de hand als niet gegrond;

Verwijst eiseres in de kosten.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

4e Kanton. — 12 Januari 1949.

Vrederechter : M. Struyf.

Pleiters : Mrs. J. Van Alsenoy en Buysse.

Buitengewoon huurrecht. — Art. 4, par. 4 van de huishuurwet. — Bevoegdheid van de vrederechter.

De vordering tot betaling van schadevergoeding, door de vroegere huurder van een pand ingesteld tegen de verhuurder, die niet binnen de zes maanden na het vertrek van de huurder het doel verwezenlijkt heeft met het oog waarop de huurverlenging werd ingetrokken wegens gewichtige redenen ten behoeve van de verhuurder, behoort tot de bevoegdheid van de vrederechter welke ook het bedrag van de gevorderde schadevergoeding moge zijn. Zulks geldt ook indien tussen partijen om bedoelde gewichtige redenen in der minne werd overeengekomen dat de huurder het gehuurde pand zou verlaten, of indien een dergelijke overeenkomst bij de vergoedingscomparitie voor de vrederechter werd aangegaan (artikel 34 huishuurwet).

Appel t/ Geuens.

Aangezien de eis strekt ten einde te horen zeggen voor recht, dat de dagende partij weder in het genot zal gesteld worden van de ruimten, die hij vroeger in huur betrok van gedaagde in het huis gelegen Kloosterstraat 181, alhier; gedaagde zich dan ook te horen verwijzen tot het ontruimen van voormeld pand binnen de 24 uren van ons vonnis en, bij gebreke daaraan gevolg te geven, ten einde de dagende partij van nu af en voor alsdan te machtigen haar er te doen uitzetten met al diegenen, die er zich zouden kunnen bevinden; verder ten einde gedaagde te verwijzen in het betalen ener schadevergoeding van honderd duizend franken met rechterlijke intresten en de kosten des geding.

Aangezien naar luid van art. 34 der samengeordende wetten houdende uitzonderingsbepalingen inzake huishuur de Vrederechter uitsluitend bevoegd is om kennis te nemen van al de krachtens gezegde wetten ingestelde eisen.

Aangezien de eis gesteund is op de bepalingen van art. 4 § 4 van dezelfde wetten, luidens dewelke in geval de huishuurverlenging ingetrokken werd om aan de zijde van de verhuurder aanwezige gewichtige redenen, de vroegere bewoner recht heeft op schadevergoeding en in voorkomend geval op wederingenottreding, indien degene te wiens bate de verlenging werd ingetrokken niet binnen zes maanden, te rekenen van het vertrek van de huurder, het doel verwezenlijkt heeft, met het oog waarop de intrekking verleend of aanvaard werd.

Dat dergelijke vordering onder de bevoegdheid van de Vrederechter valt, welke ook het bedrag zij van de gevraagde schadevergoeding (Lahaye en Van Kerckhove Nr 95);

Aangezien overigens gedaagde ten onrechte deze bevoegdheid betwist onder voorwendsel, dat de eis in werkelijkheid zou steunen op een overeenkomst, wanneer enerzijds blijkt uit de geschiedenis der wet, dat in geval het vertrek van de huurder om een ernstige reden het gevolg is van een minnelijke schikking, de huurder net zoals in geval van vonnis zal worden beschermd (V.C.J. Senaat bl. 15) en anderzijds vaststaat, dat de besproken overeenkomst door partijen vóór ons werd afgesloten op een oproeping in verzoening, uitgaande van gedaagde zelf, die alzo onze bevoegdheid erkend en aanvaard heeft;

Aangezien een beslissing in andere zin tot het onredelijke gevolg zou leiden, dat de Vrederechter wel bevoegd zou zijn om partijen tot overeenstemming te brengen betreffende hun rechten voortvloeiende uit de huishuurwetten, maar onbevoegd zou worden om deze rechten in geval van overtreding te beschermen;

Aangezien gedaagde ten onrechte het arrest van het Hof van Verbreking dd. 19 December 1948 inroept, waarbij de onbevoegdheid van de Vrederechter aangenomen wordt om kennis te nemen van geschillen betreffende handelshuurovereenkomsten;

Dat immers bedoeld arrest enkel die geschillen beoogt, die op het gemeen recht gronden en huurovereenkomsten betreffen met uitsluitend handelskarakter, terwijl ter zake het geschil steunt op de uitzonderlijke huurwetgeving, welke Ons een bijzondere bevoegdheid uitdrukkelijk toekent en dan nog betreffende een gemengde huurovereenkomst ten dele van civiele, ten dele van commerciële aard;

Aangezien Wij derhalve bevoegd zijn om over de zaak te beslissen;

Aangezien gedaagde de ontvankelijkheid van eisers vordering niet betwist;

Aangezien ten gronde en ten aanzien van de feiten niet betwist wordt:

a) dat eiser van gedaagde in huur gehouden heeft het huis, Kloosterstraat 181, alhier, dat ten dele bestemd was voor het drijven van een handel;

b) dat hij in hetzelfde pand zijn beenhouwerszaak en meer bepaald zijn paardenbeenhouwerij gevestigd en gedreven heeft;

c) dat gedaagde deze huur opgezegd heeft en op 6 December 1947 eiser gedagvaard heeft ten einde naar opzegging geldig te horen verklaren, althans de wettelijke huurverlenging aan eiser te horen onttrekken;

d) dat zij deze vordering afgewezen werd bij vonnis van 10 December 1947 bij toepassing van art. 43 der huishuurwet;

e) dat zij gedaagde opnieuw in verzoening heeft opgeroepen en partijen op 4 Maart 1948 ten overstaan van Ons Vrederechter tot volgend akkoord gekomen zijn:

1) de huur wordt ontbonden tegen 1 Juli aanstaande, datum waarop M. Appel de plaatsen zal ontruimen en ter beschikking stellen van Mme Geuens.

2) Mme Geuens verplicht zich voor zichzelf en voor alle rechthebbenden rechtstreeks noch onrechtstreeks een beenhouwerij te drijven in hetzelfde huis: zij zal nochtans een kiekenpoeliederij mogen uitoefenen.

3) Mme Geuens zal aan M. Appel betalen de som van 10.000 fr. als schadevergoeding en dit de helft contant en het saldo betaalbaar op einde van het jaar 1948.

f) dat gedaagde van meet af een zekere onwillig-

heid getoond heeft bij het uitvoeren van deze overeenkomsten;

g) dat zij op 1 October daaropvolgend, zegge minder dan zes maanden na eisers vertrek, op 1 Juli l.l. een paardenbeenhouwerij in het pand geopend heeft en blijft drijven niettegenstaande het protest van eiser en Onze herhaalde pogingen tot verzoening;

h) dat deze overtreding der overeenkomsten des te meer schadelijk voor eiser moet heten, dat deze zijn persoonlijke handel voortdrijft aan de overkant van de straat (Kloosterstraat 154).

Aangezien ten aanzien van het recht vaststaat dat eiser bij toepassing van art. 43 der huishuurwet de wettelijke huurverlenging genoot;

Dat volgens de aangehaalde geschiedenis der wet voormelde wetsbepaling tot doel heeft «de bestendigheid van de handelsovereenkomsten te verzekeren "conditio sine qua non" van de erkenning van deze moderne rechtsconstructie» de handelseigendom te beschermen.

Aangezien eiser, na herhaaldelijk en uitdrukkelijk aanspraak gemaakt te hebben op dit recht (zie P.V. akkoord 9 Mei 1946 - Ons vonnis dd. 10 December 1947 - Ons vonnis dd. 30 Juni 1948), zijn vertrek aanvaard en uitgevoerd heeft ten overstaan van de door verhuurster aangevoerde reden, zegge de noodzakelijkheid om het pand persoonlijk te betrekken en van het door haar wel vooropgestelde doel deze bewoning te doen zonder hinder noch schade voor eisers handelsrechten;

Aangezien de onmiddellijke, onbeschaamde en thans nog voortdurende overtreding van de wederzijdse overeenkomst van 4 Maart 1948, genoegzaam bewijst, dat aan eiser door het bedrog van de verhuurster tegen zijn wil het hierbovenvermeld wettelijk recht ontnomen werd, zijnde de ratio legis van art. 4, § 4 der huishuurwet (V.C.J. blz. 15), dat gedaagde allerminst het doel verzeenlijkt heeft, met het oog waarop de intrekking aanvaard werd, zijnde de bewoning zonder hinder noch schade voor eisers handelsbelangen;

Aangezien de eis Ons derhalve als volkomen gegrond voorkomt, onverminderd eisers recht op verhaal wegens oneerlijke mededinging.

Aangezien de rechter niet verplicht is de wederingnottreding te bevelen, dat ter zake eiser thans over een volgens zijn positie, stand en beroep voor zijn behoefte voldoende woning beschikt, zodat dergelijke maatregel naar billijkheid niet te verrechtvaardigen is en in rechte ondoelmatig zou blijven, vermits deze toestand aanleiding zou kunnen geven tot toepassing van art. 2 der wet van 28 Juni 1948, houdende wijziging en aanvulling van art. 43 der huishuurwetten;

Aangezien, voor wat de gevraagde schadevergoeding betreft, rekening dient gehouden te worden met het feit dat de aangeklaagde toestand ontstaan is op 1 October l.l., dat zo eiser het bewijs van een bepaald schadebedrag niet geleverd heeft, wij redelijkerwijze dienen aan te nemen dat het niet verzeenlijken van het doel met het oog waarop de intrekking ten gunste van gedaagde aanvaard werd, aanleiding gegeven heeft tot een zekere schade, al ware het bij wijze van winstverlies, vervroegde kosten van verhuizing, enz. (lucrum cessans); dat wij deze schade op de datum van de inleidende dagvaarding naar billijkheid bepalen op 20.000 Fr.

Om deze redenen:

Recht doende op tegenspraak, verklaren ons bevoegd ratione materiae; verwijzen gedaagde om aan eiser te betalen als vergoeding van de door hem op de datum van het exploit van rechtsingang geleden

schade de som van 20.000 Fr. met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding; ontzeggen het meerdere van de eis; verklaren dit vonnis uitvoerbaar niettegenstaande alle rechtsmiddelen en zonder borg.

VREDEGERECHT TE LOOCHRISTI

9 Juli 1949.

Rechter: M. E. de Meulemeester.
Advocaten: Mrs. Ronse en Dobbelaere.

1. **Expertise.** — Gerechtelijke en particuliere deskundige.

2. **Vruchtgebruik.** — « Clause de style » in vestigingsakte. — Gevolg van het niet opmaken van een staat der goederen. — Verplichtingen van de vruchtgebruiker.

1. *De besluiten van een gerechtelijk deskundige moeten worden aanvaard, tenzij hij zich klaarblijkelijk vergist heeft; adviezen uitgaande van personen zonder wettig karakter kunnen niet gesteld worden tegenover die, voorkomende in een officieel verslag van de beëdigde deskundige.*

2. *Uit de in de vestigingsakte van het vruchtgebruik opgenomen clausule (zie vonnis) mag niet worden afgeleid, dat het in vruchtgebruik gegeven huis bij het begin van het vruchtgebruik in slechte staat verkeerde; die clausule moet worden aangezien als een « clause de style », die veelal in notariële akten voorkomt en noch voor noch tegen een der partijen kan ingeroepen worden.*

Indien bij de aanvang van het vruchtgebruik niet een staat der goederen is opgemaakt, moet de vruchtgebruiker geacht worden deze in goede staat van onderhoud te hebben ontvangen.

Indien het in vruchtgebruik ontvangen goed grove herstellingen vereist moet de vruchtgebruiker zulks doen vaststellen om eventueel bij het einde van het vruchtgebruik zijn verhaal te kunnen uitoefenen tegen de blote eigenaar wegens de hogere waarde, die het goed mocht verkregen hebben. De vruchtgebruiker moet het in vruchtgebruik ontvangen goed bij het eindigen van zijn zakelijk recht aan de eigenaar teruggeven na het te hebben gebruikt en daarvoor zorg te hebben gedragen alsof hij zelf eigenaar ware geweest.

Zo de grove herstellingen ten laste van de eigenaar blijven, is de vruchtgebruiker echter daartoe gehouden, indien zij veroorzaakt mochten zijn door verzuim van gewoon onderhoud sedert de aanvang van het vruchtgebruik (art. 605 B.W.).

Wwe De Mey-Verschraege t/ Nimmegeers-Van Acker.

Gezien ons tussenvonnis van 18 September 1948, geboekt.

Gezien het deskundig verslag van bouwkundige Aubert, geboekt.

Overwegende dat de deskundige tot opdracht had vast te stellen en te schatten de schade, toegebracht aan een woonhuis met bijgebouwen gelegen te Aaffelaere, Oosteinde, waarvan verweerders vruchtgebruikers waren; na te gaan of de schade het gevolg is van het wanbeheer of verzuim van de vruchtgebruikster en de herstellingen te doen, voorzien bij art. 605 burgerlijk Wetboek.

Overwegende dat de deskundige tot het besluit komt

dat alle verantwoordelijkheid in betrekking met de oorzaak van alle schade kan opgelegd worden aan de verweerster-vruchtgebruikster om reden zij dezelve schade in het begin of gedurende het gebruik van het goed niet heeft doen vaststellen; dat zij de eigenares niet verplicht heeft de herstellingswerken aan de dakbedekking van het goed te laten uitvoeren;

Overwegende dat de schade vastgesteld wordt als volgt:

onderhoudsherstelling	3700 frank.
grove herstellingen	6970 frank.

Samen: 10670 frank.

Overwegende dat bij besluit de aanlegster om onze bevoegdheid ratione materiae te behouden haar eis bepaalt op 9.975 frank;

Overwegende dat verweerders slechts de schatting der grove herstellingswerken betwisten en het advies inroepen van een door hen aangestelde deskundige;

Overwegende dat algemeen aangenomen wordt dat de besluiten van een gerechtelijke deskundige dienen aangenomen te worden, tenzij bewezen ware dat deze deskundige zich klaarblijkelijk vergist heeft; dat adviezen, uitgaande van personen zonder wettig karakter, niet kunnen gesteld worden tegenover die, gegeven in een officieel verslag van de beëdigde deskundige;

Overwegende dat ingevolge de akte van vestiging van het vruchtgebruik de vruchtgebruikster gehouden is aan de gebouwen de gewone herstellingen op hare kosten te doen;

Overwegende dat deze bepaling mag beschouwd worden in verband met die van art. 605 B.W., dat aan de vruchtgebruiker oplegt en krachtens hetwelk deze slechts gehouden is de herstellingen tot onderhoud te doen, welke noodzakelijk geworden zijn tijdens zijn vruchtgebruik;

Overwegende dat verweerders zich te vergeefs beroepen op dezelfde akte van vestiging om te besluiten dat aan de goederen bij de aanvang van het vruchtgebruik reeds herstellingen nodig waren, zij deze niet te hunne laste hadden en zij dan ook geen verantwoordelijkheid te dragen hebben voor de huidige vastgestelde schade;

Overwegende dat uit de zinsnede « de deelgenoten moeten hun aangekaveld goed aanvaarden in de huidige staat met alle voor- en nadelen, zicht- en onzichtbare, bekende en onbekende erfdiensbaarheden die er aan kunnen kleven zonder tegen elkander uit hoofde van herstellingen, misslagen in de oppervlakte, ligging of hoedanigheid enige aanspraken te kunnen vormen », voorkomende in art. 3 der akte vestiging, niet kan afgeleid worden dat het litigieuze huis bij het begin van het vruchtgebruik in slechte staat was, zodat er herstellingen aan te doen waren; dat de gebruikte woorden veeleer dienen te worden aangezien als « clause de style » in notariële akten, die noch voor noch tegen een der partijen kunnen ingeroepen worden; dat bij gebreke van een staat van goederen te hebben opgemaakt de vruchtgebruiker naar de heersende mening bij het einde van zijn vruchtgebruik geacht moet worden dezelve in goede staat van dagelijkse reparatiën te hebben ontvangen;

Overwegende des te meer, wanneer er grove herstellingen aan het in tocht gegeven goed dienen te worden gedaan, de vruchtgebruiker deze behoort te laten vaststellen ten einde desgevallend bij het eindigen van zijn vruchtgebruik zijn verhaal te kunnen nemen tegenover de blote eigenaar wegens de meerdere waarde, die het goed mocht verkregen hebben;

Overwegende dat verweerders aldus niet kunnen

steunen op de akte vestiging van het vruchtgebruik om hierin het bewijs te vinden, dat het huis bij de beginne van het vruchtgebruik herstellingswerken nodig had; dat zij evenmin het bewijs leveren van de noodzakelijkheid dezer werken door het voorleggen van een regelmatig opgestelde staat van goederen;

Overwegende integendeel dat verweerders hun in tocht gegeven goed bij het eindigen der tocht dienen terug te geven na het te hebben gebruikt en verzorgd alsof zij zelf de eigenaars ervan waren geweest;

Overwegende dat de deskundige vaststelt dat sedert vele jaren, aan de dakbedekking van het huis geen onderhoudswerken werden uitgevoerd;

Overwegende dat deze vaststelling des te meer aan te nemen is, daar het vruchtgebruik sedert meer dan 24 jaren aanvang genomen heeft en verweerders niet doen blijken enige onderhoudskosten aan het goed te hebben gedaan;

Overwegende dat, zo de zware herstellingen ten laste van de eigenaar blijven, de tochtenaar nochtans tot dezelfde gehouden is, wanneer zij veroorzaakt zijn door verzuim van herstellingen tot onderhoud sedert de aanvang van de tocht;

Overwegende dat naar de hoger vermelde vaststelling de deskundige met recht besluit tot de verantwoordelijkheid van de verweerders;

Om deze redenen en gelet op de artikelen 2, 37, 42 en 43 der Wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

De Rechtbank, vonnissende op tegenspraak, alle verdere besluiten verwerpende, veroordeelt verweerders hoofdelijk tot betaling aan eiseres van de som van 9.975 frank met de gerechtelijke interesten en tot de kosten des gedinges..

BIBLIOGRAPHIE

KLUYSKENS A. — Personen- en Familierecht. — 2e druk. — N.V. Standaard-boekhandel. — Antwerpen-Brussel-Gent-Leuven. — 1950. — 782 p.

Van het 7e deel der Beginselen van burgerlijk Recht van Prof. Kluyskens « Personen- en familierecht » is thans een tweede druk verschenen. Dit belangrijk werk kent dezelfde bijval als de andere delen van het uitgebreid leerboek van de schrijver, bijval die zozeer verdiend is, zoals reeds zo menigmaal in de kolommen van dit weekblad bij het verschijnen van andere herdrukken is onderlijnd geworden.

Deze nieuwe uitgave, die in hoofdzaak dezelfde bleef als de vorige druk, is op zekere punten aangevuld geworden en het bevat een 30-tal bladzijden meer dan de vroegere tekst.

Zakelijkheid, duidelijke indeling, uitgebreide documentatie zijn de hoofdkenmerken van het boek dat in onze Vlaamse rechtswetenschap het basisboek vormt voor de studie van het burgerlijk recht.

VAN OORDT W.C. — Overheidsaansprakelijkheid in België en Nederland. — Een rechtsvergelijkende studie. — G. W. Van der Wie & C°, Arnhem. — 1950. — 134 p.

De Benelux-gedachte werkt bevruchtend op de rechtswetenschap in België en in Nederland en naast de officiële pogingen, die werden aangewend om meer en meer tot de vergelijkende studie van het recht in de beide landen te komen, zijn er door verschillende juristen in de laatste tijd monografieën uitgegeven,

waardoor een vergelijkende studie van het recht in België en in Nederland op bepaalde gebieden wordt doorgevoerd.

Herinneren wij hier aan het werk van Prof. Dorhout Mees « Het verzekeringsrecht in België en in Nederland » en van Prof. Adriani « Vergelijking tussen de Belgische en Nederlandse belastingstelsels ». Andere vergelijkende studies in dezelfde zin zijn aangekondigd geworden.

Thans ligt voor ons het proefschrift van Mr W. C. Van Oordt, gewijd aan een rechtsvergelijkend onderzoek van het vraagstuk der aansprakelijkheid van de overheid in België en in Nederland.

Het is een probleem dat in beide landen sedert jaren de belangstelling van de juristen gaande houdt. Evenals in ons land een reusachtig aantal geschriften de instelling van de Raad van State door de wet van 1946 is voorafgegaan, zo ook bestaat er in Nederland een zeer uitgebreide literatuur betreffende de onrechtmatige overheidsdaad.

Het is de grote verdienste van het boek van de Heer Van Oordt een synthese te hebben uitgewerkt én van de literatuur over het onderwerp én van de rechtspraak zoals die zich in Nederland en in België hebben ontwikkeld.

Schrijver vat zijn studie aan met een onderzoek naar de toestand zoals die voorkwam in Frankrijk vanaf de omwenteling tot 1813 en hij stipt het verzet aan dat zich vooral deed gelden in de Belgische gewesten tegen de activiteit van de « Conseil d'Etat » met zijn bijzondere bevoegdheid in het Franse bestuurs-systeem. In 1815 wordt in het gemeenschappelijk koninkrijk der Nederlanden door de grondwet een zeer ruime bevoegdheid aan de rechterlijke macht toegekend en door de grondwet van 1831 wordt in België hetzelfde beginsel gehuldigd. Er is geen beperking aan de bevoegdheid van de gewone rechtsmachten van het ogenblik dat het voorwerp van het geschil een « burgerlijk recht » is.

Alhoewel de theoretische beginselen vastgelegd in de Nederlandse en Belgische grondwetten dezelfde zijn, loopt de ontwikkeling in beide landen toch in zeer verschillende richting. In België is de Franse invloed uiterst sterk; Franse juristen zoals de Pansey zijn voor de Belgische magistratuur evangelie en anders dan in Nederland wordt door de Belgische rechterlijke macht zelf haar bevoegdheid, in tegenstrijd met de grondwettelijke beginselen, op belangrijke wijze beperkt. Wanneer de overheid in een geschil betrokken is verklaart de Rechtbank zich enkel bevoegd wanneer deze overheid handelt als privaats persoon, doch wijst ze haar bevoegdheid af wanneer deze overheid als openbare macht optreedt.

In Nederland werd dit onderscheid niet gemaakt en achtte de rechtsmacht zich steeds bevoegd, wanneer een burgerlijk recht werd geschonden door een onrechtmatige daad van de overheid.

De schrijver ontleedt de kritiek die in de Belgische rechtsliteratuur is aan de dag gekomen tegen de opvattingen van de heersende rechtspraak en weidt uit over de invloed die is uitgegaan van de werken van René Marcq en Louis Wodon, waarna hij dan de betekenis in het licht stelt van het befaamde Flandria-arrest, op 5 November 1920 gevelde door het Belgische Hof van Verbreking, waarbij een volledige ommekeer in de rechtspraak wordt te weeg gebracht. De leer van de Procureur Generaal Leclercq wordt uitvoerig onderzocht alsook haar invloed op de Belgische rechtspraak.

Na het arrest van 5 November 1920 is er volgens de auteur geen essentieel verschil meer tussen de Belgische en de Nederlandse rechtspraak.

Het grenspunt waar de aansprakelijkheid der overheid begint in geval van «faute» of «onrechtmatigheid», grenspunt dat in Nederland zoals in België door de rechter wordt bepaald, ligt in beide landen, afgezien van kleine afwijkingen, thans ongeveer op dezelfde plaats.

Ter verduidelijking van zijn verder betoog ontleedt de schrijver de inhoud van de begrippen «onrechtmatigheid», «schuld» en «faute». Tussen de beide eerste begrippen wordt in Nederland geen bijzonder onderscheid gemaakt en ook het begrip «faute» der Belgische rechtspraak is niet in wezen verschillend van de «onrechtmatige daad» der Nederlandse jurisprudentie.

In het 4^e hoofdstuk van zijn boek geeft de schrijver dan een uitvoerig overzicht van de Nederlandse rechtspraak betreffende de onrechtmatige overheidsdaad en zeer duidelijk wordt het belang onderlijnd van de talrijke gewichtige arresten waarin de Hoge Raad ten opzichte van dit vraagstuk stelling heeft genomen.

Er is in de laatste jaren in de jurisprudentie van de hoogste Nederlandse rechtsmacht een belangrijke wijziging gekomen waardoor de bevoegdheid van het gerecht tegenover de handelingen der overheid wordt uitgebreid en deze nieuwe koers is geïnspireerd door het beginsel dat gehuldigd wordt in de rechtspraak van de Franse «Conseil d'Etat», de gelijkheid der burgers voor de openbare lasten. De auteur vraagt zich af of deze gewijzigde houding van de Hoge Raad, die vooral tot uiting kwam in de bezettingstijd, niet een reactie geweest is tegen de Duitse machtsstaat-gedachte.

Deze nieuwe richting in de Nederlandse jurisprudentie is echter aan felle kritiek onderworpen geworden en Mr Van Oordt is van mening dat het niet te verwachten is dat de Nederlandse rechtspraak zich in die zin verder zal ontwikkelen. Dit is zeer te betreuren, daar de rechtspraak van de Franse «Conseil d'Etat» op voortreffelijke wijze de belangen van het individu beschermt tegenover de handelingen van het gezag.

De auteur geeft ons dan een korte synthese van het regime dat in Frankrijk in voege is om daarna uitvoerig de oplossing te onderzoeken die in België is tot stand gekomen door de wet van 23 December 1946, waardoor de Raad van State wordt opgericht. In België werd het jurisprudentieel gebouw, dat gedurende meer dan honderd jaar werd opgetrokken, volledig geëerbiedigd en werd er op geen enkele wijze getornd aan de bevoegdheid van de gewone rechtsmachten, doch voor de vele gevallen waarin individuele belangen door de overheid kunnen geschaad worden, zonder dat klaarblijkelijk een burgerlijk recht geschonden is, heeft het art. 7 der wet op de Raad van State voorzien dat de afdeling «administratie» van deze Raad advies kan uitbrengen over herstelvergoedingen, waardoor onbillijkheden die niet kunnen verholpen worden door de gewone rechtspraak teniet worden gedaan.

De schrijver toont aan dat door het invoeren van dit stelsel België zich oneindig verder begeven heeft op de goede weg dan dit voor Nederland het geval is en hij beveelt ten slotte aan Nederland de navolging aan van het Belgisch voorbeeld.

Dit boek van Mr W. C. Van Oordt zou door geen enkel jurist in Nederland of in België ongelezen mogen blijven. Het geeft een voortreffelijke synthese van een vraagstuk dat zowel voor de rechtstheorie als voor de praktijk van het allergrootste belang is en dat onmiddellijk verband houdt met de opvatting zelf van de rechtstaat-gedachte. Voor de Belgen is de uiteenzetting van de evolutie der Nederlandse rechtspraak op dit stuk uiterst interessant en vele Neder-

landse juristen zullen met de meeste belangstelling kennis nemen van de toestand in ons land en van de hervorming die door het tot stand komen van de Raad van State is verwezenlijkt geworden.

Het boek is beknopt en geeft enkel het allergewichtigste, wat de kennisneming in zeer brede kring ten eerste zal bevorderen. Het is geschreven met een grote klaarheid en het zal in belangrijke mate bijdragen tot beter begrip van de wederzijdse toestanden in onze beide landen.

René Victor.

Mr R. FEENSTRA : Verkenningen op het gebied der receptie van het Romeinse Recht. - Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van gewoon hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht op Maandag 9 October 1950. - Zwolle. - N.V. Uitgeversmaatschappij W. E. J. Tjeenk-Willink, 1950, 46 blz.

Als romanist (zie *R. W.*, 1950/1951, 35-36), belast met het doceren van de rechtsgeschiedenis, kon Prof. Robert Feenstra moeilijk een meer geschikt onderwerp vinden voor zijn inaugurele rede dan de receptie van het Romeinse Recht. In deze uiteenzetting over de rol, die het Romeinse Recht, vanaf het opkomen van de glossatorenschool te Bologna rond 1200, in het West-Europese rechtsleven speelde, moet S. er zich noodgedwongen toe beperken het omvangrijke terrein af te bakenen en de hoofdmomenten aan te geven van de historische ontwikkeling in Frankrijk, Italië, Duitsland en in de Nederlanden. Hij laat niet na er op te wijzen dat hij slechts een verkenningsstocht onderneemt en dat het gebied, voor het grootste deel, nog moet ontgonnen worden. Dit belet hem niet op een heldere wijze de essentie van zijn opvattingen uiteen te zetten, in afwachting dat hij, tijdens zijn thans vastgelegde academische loopbaan, de verschillende aspecten van het ontzagwekkende gegeven zal kunnen ontleden. In deze zin is dit opstel een programma. Maar het is ook, niettegenstaande het bescheiden doel van S., een strikt-wetenschappelijke studie, waarvan het praktisch nut in een niet geringe mate wordt verhoogd door de talrijke en uitgebreide voetnota's, welke o.m. een zeer degelijk overzicht geven van de meest recente literatuur.

R. D.

M. LANGOHR : Inleidende bijdrage tot de studie der bestuursgeschillen. - Overdruk Rechtskundig Tijdschrift voor België, 1949/1950, Leuven, 116 blz.

Ondanks dat deze in 1944 geschreven studie eerst in de jaargang 1949/50 van het *Rechtskundig Tijdschrift voor België* kon gepubliceerd worden, heeft de schrijver gemeend aan de inhoud en de redactie ervan niets te moeten veranderen. Een dergelijk standpunt liet zich ongetwijfeld verdedigen omdat het onderwerp theoretisch en historisch behandeld is. Toch moet — vooral met het oog op de praktijk — betreurd worden, dat de literatuur van na 1944 en de reeds gewezen arresten van de intussen opgerichte Raad van State niet meer verwerkt zijn geworden.

Deze subjectieve opmerking doet niets af aan de betekenis van Langohrs publicatie, die als een belangrijke bijdrage tot de studie van een aanzienlijk onderdeel van het Belgisch administratief recht moet gewaardeerd worden.

Zijn studie bestaat uit drie gedeelten. In het eerste gedeelte, verreweg het uitvoerigste en het belangrijkste, wordt een meer dan verdienstelijke poging gedaan

om het begrip van het bestuursgeschil te bepalen en te limiteren. De auteur wijst in het tweede gedeelte op het belang van de studie der bestuursgeschillen in het oud-vaderlands recht; aan de hand van voorbeelden toont hij aan, dat systematische en grondige bewerking van het voorhanden zijnde rechtshistorisch materiaal, zelfs voor de hedendaagse rechtspraak, groot nut zou kunnen opleveren.

Te vermelden als derde gedeelte is een voorlopige bibliographie gaande van 1834 t/m. 1940. In deze bibliographie zijn alleen de geschriften van Belgische auteurs geciteerd; ondanks deze beperking bevat zij 98 nummers.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

De Raad van State en de advocaten

De heren Kamerleden Jean Rey, Discry en Fayat hebben op 17 October 1950 aan de Kamer een wetsvoorstel voorgelegd betreffende de wijziging der wet van 23 December 1946.

Dit voorstel herneemt volledig de beslissing genomen door het Verbond op de algemene vergadering te Antwerpen, beslissing samengevat in een tekst die onderworpen werd aan het Verbond na de verslagen van onze confraters Mrs Lambert Matray, van de balie van Luik, en Cyr Cambier, van de balie van Brussel.

VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

Voordracht van de Heer Jan De Schuyter

Op Donderdag 12 October l.l. had de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen voor haar leden een gezellige maaltijd ingericht, tijdens dewelke een spreekbeurt zou gehouden worden door de Heer Jan de Schuyter betreffende « Niet uitgegeven overleveringen uit de aloude rechtsbedeling in Vlaanderen ».

In de stemmige bovenzaal van het « Restaurant du Commerce » vergaderden de confraters rond een uitstekende dis. Tot aller groot spijt kon de voorzitter der Conferentie, Mr Jozef Van Cuyck, door ziekte belet, de vergadering niet voorzitten. De ondervoorzitter Mr Louis Rombaut heeft dan het voorzitterschap waargenomen en hij stelde in zeer gelukkige bewoordingen de spreker van de avond aan de disgenoten voor.

De Heer Jan de Schuyter is te Antwerpen een zeer gekende figuur. Sedert jaren heeft hij een zeer omvangrijk oeuvre gepubliceerd, waarin zo wat alle literaire genres vertegenwoordigd zijn, romans, novellen, toneelstukken, kritiek en journalistiek. In de laatste tijd heeft de activiteit van de spreker zich vooral geconcentreerd op oudheidkundige en folkloristische opzoekingen. Hij heeft op dit gebied een zeer belangrijk aantal interessante studies gepubliceerd en zijn lijvig boek over « De Antwerpse Poesje » is een blijvend standaardwerk.

De spreker had voor zijn gehoor van advocaten een reeks uiterst merkwaardige en originele mededelingen voorbehouden, gevonden bij zijn uitvoerige speurtochten in oude rechtsboeken. Er werden aldus aan de

gretige luisteraars een aanzienlijk getal ongekende details medegedeeld betreffende de oude strafrechtpleging en het ten uitvoer leggen van vonnissen. Vooral minder gekende gebruiken bij het ten uitvoer leggen van doodvonnissen werden medegedeeld en ook betreffende de toepassingen van de foltermethoden vernamen de aanwezigen zeer belangrijke wetenswaardigheden. Uitvoerig weidde spreker uit over het « verbidden » dat in de oude tijd meermaals is voorgekomen bij het uitvoeren van doodvonnissen, waarbij aan de veroordeelde, die op het punt was terechtgesteld te worden, gratie verleend werd wanneer een persoon zich aanbood om onmiddellijk met deze veroordeelde in het huwelijk te treden. De handhaving van de gratie was dan afhankelijk van het goed gedrag van de begunadigde ten opzichte van zijn wederhelft, die hem in zulke uitzonderlijke omstandigheden het leven had gered. In de oude teksten werd het verlenen van genade in dergelijke voorwaarden, dank zij een te sluiten huwelijk, niet beschouwd als een verzachting, doch wel als een verzwaring van de straf...

Met een overvloed van dergelijke gegevens wist de spreker gedurende een gans uur zijn gehoor te boeien en het belang van zijn lezing werd nog verhoogd door het voorleggen aan de aanwezigen van illustratieve documenten, verband houdende met rechtshistorie en folklore bij de rechtsbedeling.

Ten slotte vestigde de spreker ook de aandacht op de verhoudingen op taalgebied in de oude rechtspleging, en hij wees erop hoe in de vorige eeuwen, in de Vlaamse steden, een geest heerste bij de juristen die op de meest nauwgezette wijze eerbied eiste voor de eigen volkstaal.

De spreker oogstte een langdurig applaus en de d.d. Voorzitter Mr Rombaut dankte hem zeer oprecht in naam van de aanwezigen voor zijn merkwaardige en zo originele voordracht.

In de gezellige atmosfeer die er heerste bleven de confraters nog geruime tijd van gedachten wisselen en de vroegere gebruiken toetsen aan de hedendaagse toestanden.

J. M.

MEDEDELINGEN

IS ELK DER ECHTELIEDEN VAN RECHTSWEGE VOOGD OVER ZIJN GEINTERDICEERDE ECHTGENOOT?

In dit nummer van het R. W. is een vonnis van de Burgerlijke rechtbank te Mechelen d.d. 13 Juli 1950 opgenomen, waarbij uitgemaakt wordt, dat in geval van wettelijke interdictie van een der echtelieden de ene echtgenoot niet van rechtswege voogd is over de andere. Volgens deze uitspraak, die met een arrest van het Hof van Beroep te Brussel overeenstemt (5 Maart 1949, J. T., 1949, 201), zou derhalve art. 506 van het B. W. (wet van 10 Augustus 1909) alleen gelden voor de gerechtelijke geïnterdiceerden.

De rechtsonzekerheid, die onvermijdelijk het gevolg is van dergelijke rechtspraak, behoeft wel niet nader toegelicht te worden. Ook hoeft het niet overmatig verwondering te wekken, dat het Ministerie van Justitie tot op heden geen enkel initiatief nam om hieraan een einde te stellen. Dit ministerie is klaarblijkelijk overbelast; de talrijke uitzonderingswetten van tijdens en na de oorlog hebben de verantwoordelijke

ministers politiek en praktisch in de onmogelijkheid gesteld om met spoed en kordaatheid maatregelen te treffen en/of voor te stellen, die vereist waren om de op velerlei gebied in het gedrang gekomen rechtszekerheid te herstellen. In dit verband moge ook herinnerd worden aan de met nietigheid bedreigde rechtshandelingen van duizenden politieke delinquenten, die ondanks hun invrijheidstelling onbekwaam blijven om hun goederen te beheren en er over te beschikken (Zie wettelijke ontzetting van politieke delinquenten en nietigheid van rechtshandelingen, R. W. 1949/1950, 956; W. Bulckaert, Voorlopige of voorwaardelijke vrijheid en wettelijke ontzetting, R. W. 1949/1950, 1681). Trots deze onzekerheid in het burgerlijk rechtsverkeer van elke dag nu reeds verschillende jaren bestaat, is het Ministerie van Justitie noch de parlementaire wetgever er toe gekomen daaraan iets te verhelpen!

Naar aanleiding van de verdeelde jurisprudentie over de al dan niet toepasselijkheid van art. 506 van het B. W. in de gevallen van wettelijke interdictie, laat de schrijver van de «Chronique judiciaire» in het Journal des Tribunaux (nummer van 15 Oktober 1950, 547-548) zich bittere woorden ontvallen over de carentie van het Ministerie van Justitie. Hij schrijft:

«Cette prévision était trop optimiste. Le Ministre de la Justice résout ce genre de difficulté en l'ignorant comme naguère, sous le proconsulat de M. Carton de Wiart, il faisait mûrir le problème des avoués en pourvoyant aux vacances, et, depuis maintes décades, les conflits de compétence en prononçant une aimable allocution au banquet du tribunal de commerce».

Na signaleerd te hebben, dat onze confrère, Mr. L. Roppe, lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, een wetsvoorstel heeft ingediend (Parl. Doc., 157, 1950) om aan art. 23 van het wetboek van Strafrecht — teneinde de thans heersende juridische en sociale wanorde onmiddellijk te doen ophouden — slechts één bepaling toe te voegen (nl. «Artikel 506 van het B. W. is niet toepasselijk op de wettelijk geïnterdiceerden»), besluit hij als volgt:

«Leçon faite au Gouvernement dont, depuis l'effervescence législative que M. Paul Struye avait créée au Département de la Place Poelaert, le lent enlèvement dans les ornières judiciaires creusées il y a quelques siècles, est de plus en plus consternant.»

De jurist, die zich van de juridische wanorde van deze tijd bewust is en die wellicht tegen beter weten in, nog hoopt, dat zijn stem bij de machthebbers en wettenmakers van zijn land gehoor moge vinden, zal de chroniqueur van het Journal des Tribunaux dankbaar zijn, dat — zij het schamper — gezegd werd wat gezegd moest worden.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen, n° 4, Juli-Augustus 1950.

Prof. Dr A. Mast, Raadsheer van State: De les van het Nationaal Congres. — J. Pricken: Waardebegrip en waardebeoordeling voor de toepassing van het tarief van invoerrechten.

De Gemeente, n° 31, Juli-Augustus-September. Wetgeving. — Rechtsleer. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad, 14 Oktober 1950, afl. 34.

Mr W. V. Polak: Het recht van Kamerontbinding. — Mr J. A. Van Waarden: Enkele vragen betreffende de voorlopige hechtenis. — Dr E. D. Hirsch Ballin: Auteursrecht der hoogleraren. — Mr W. L. Sniijders: Demerietenhuizen. — Prof. P. M. J. Nolet: Interplanetair recht. — Prof. Mr J. M. Van Bemmelen: De buurtvereniging en de rechtsbedeling. — Mr J. M. H. Ten Doesschate: Plaatsopneming in pachtzaken.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, n° 4160, 14 Oktober 1950.

Prof. Mr J. Eggens: De bronnen van verbintenis. — E. J. A. Marcus: Vruchtgebruik van aandelen.

Journal des Tribunaux, 15 Oktober 1950.

Chevalier Braas: A propos des mesures de sûreté. — F. Dumon: La procédure à l'audience des cours et tribunaux répressifs.

Revue Critique de Jurisprudence Belge, troisième trimestre 1950.

Aliments. — Absence de Hiérarchie entre les débiteurs — d'aliments. — Contrat de mariage. — Louage de services. — Examen de jurisprudence.

Revue pratique du Notariat Belge, 10-20-30 septembre 1950.

Rechtspraak.

Revue de l'Administration et du Droit Administratif de la Belgique.

Rechtspraak.

Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation, 33° cahier.

Léon Mazeaud: L'annulabilité du paiement volontaire en période d'une créance reconnue par un jugement portant condamnation de débiteur. — Marcel Waline: La domanialité publique des halles et marchés couverts communaux.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"